

SLOVENSKI GOSPODAR

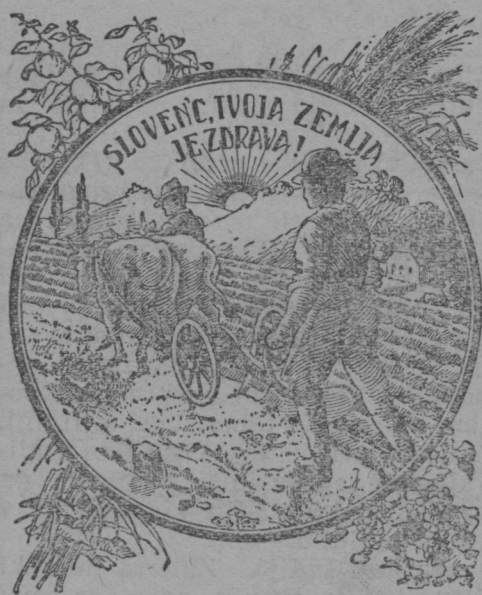
LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čerkovni račun 10.603.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Tvoj kmetski koledar!

Za novo leto ponujajo kmetom vse mogoče žepne koledarje! Zelo dobro navado pa je vpeljala Kmetška zveza v Mariboru, da je svojim članom dobavljala pravi kmetski koledar. Letos je istega že izdala. Vsak ga bo lahko spoznal po lepi naslovni sliki, katero vidite tukaj odtisnjeno. Koledar Kmetške zveze v Mariboru je res pravi kmetski koledar. Poglejmo samo njegovo vsebino:

Koledar.

Vsak kmet hoče imeti svoj žepni koledar. Saj ga tudi potrebuje za razna zapisovanja. Navadno si ga kupi že v jeseni. Zato ima ta žepni koledar poleg vseh mesecev leta 1931 tudi še koledarske podatke za oktober, november in december leta 1930.

Seznam pristojbin in taks.

Tako različne in vsestranske so razne pristojbine in takse, da si jih človek ne more natančno zapomniti. Ta žepni koledar pa obsega seznam teh taks za uradne vloge, za kupne in prodajne pogodbe, najemne pogodbe, pooblastila, zadolžnice, potrdila, račune, za krajevno pravico gostilniške obrti, točilna taksa, dedne pristojbine itd.

Seznam uradov banske uprave

posebno še za vse oddelke kmetijske stroke, kjer so navedeni tudi naslovi,

kjer ti uradi poslujejo, bode gotovo vsem, ki imajo s temi uradi kaj opraviti, prav dobro služil.

Kmetska zveza v Mariboru

v posebnem sestavku sporoča svojim članom in tudi drugim, ki še niso člani, pa bi radi postali, kje ima svoje uradne prostore, kaj in v čem urejuje pisarna za svoje člane. Ako bi se člani svoje pisarne bolj posluževali, bi si še marsikateri stroške prihranili. Seveda se pa mora vsak član tudi zavedati, da je prva članska dolžnost sodelovati pri vzdrževanju organizacije in plačati predvsem članarino!

Davki.

Strokovnjak, ki ima tudi v svojem stanovskem delu opraviti z davki in davkoplačevalci, je napisal ta članek, ki bo vsakemu prav dobro služil. Ni samo prav natančno razložen davek na zemljišče, pač pa tudi vsi drugi direktni davki, zgradarina, pridobnina, rentnina, družbeni davek, uslužbenški davek. Posebno važno je navodilo, kako se napravijo prošnje za odpis davka.

Vinegradniška pravila.

Napisal jih je strokovnjak V.Kuret. So izredno praktična in so usmerjena na to, kako bi se na manjši površini pridelal večji in boljši pridelek. Dobro bo služilo navodilo, kako uničevati škodljivce trte.

Denar.

Denar! Sveta vladar! Tudi kmet ima nekaj denarja, čeprav bi ga rabil več, kakor ga ima. Svoje skromne prihranke tudi on shranjuje. Kam spada naš kmetski denar? To vprašanje je prvo in najbolj važno. Rešeno pa je pravilno in zelo bo prav, ako se ga bodo kmetje natančno držali! Marsikomu pa manjka denarja, kaj šele da bi ga nalagal in shranjeval. Dosti imamo zadolženih kmetij. Je pa med nami slaba navada, da ne znamo v malih obrokih odplačevati posojila, ampak odlašamo, da bomo enkrat plačali vse skup, kar se navadno zgodi le tedaj, če kaj večjega prodamo, morda celo kaj zemlje. Važno je za vsakega, da odplačuje dolg v malih obrokih. Po-

sebno hranilnice in posojilnice bodo s pridom uporabljale tabelo, ki jo ima koledar.

Zavarovanja.

Važno je za kmeta, kako je zavarovan proti požaru. Zato je napisal g. Franjo Žebot poseben članek, kjer je to prav natančno razložil. Edina slovenska zavarovalnica je Vzajemna zavarovalnica, katero tudi na tem mestu priporočamo. — Zavarovanje poljedelskih delavcev je pa drugo zavarovanje, ki vsa kega kmeta in tudi kmetskega delavca zanima. V tem oziru je veliko nejasnosti med ljudmi. Ta članek pa natančno pove, kdo mora biti zavarovan, kako se to zgodi, koliko in kdo mora plačati, kake ugodnosti ima zavarovanec.

Čebelereja.

Širom Slovenije znani strokovnjak v čebelereji g. župnik Peternel je napisal nekaj zelo praktičnih navodil za manjše čebelarje. Večina kmetov se v glavnem ne peča s čebelerejo na veliko, ampak imajo le majhen čebeljak. In ravno za te so ta navodila važna.

Sadjsreja.

Gospod ravnatelj Priol je v poljudnem članku napisal, kako moramo vršiti boj proti sadnim škodljivcem. Ti nam žrejo naše bogastvo bolj kakor molji in rja. Tujci so nas posebno v letu 1930 zopet podučili, da je v sadju bogastvo naše zemlje. Ako bomo imeli lepo in dobro sadje, se bo vsako leto nekaj zaslužilo. V sadju za enkrat še nimamo svetovne konkurence, vsaj tako hude ne kot recimo pri vinu.

Kmetski gozd.

Kmetski gozd ne raste sam, ga je treba tudi gojiti, da bo res lep. Za one, ki imajo les prodati, pa je zelo važno, da jih prekupci in trgovci, ki včasih niso pošteni, ne goljufajo pri meri. Zato je v koledarju tabela, na podlagi katere ni treba računati, ampak se takoj vidi, kolika je mera lesa. Tabela obsega več strani in sicer za debla od 0.5 m do 20.05 m dolžine ter 7 do 78 cm širine. Za druga debla pa je še posebno navodilo, kako se izračuna.

Gnojila.

Tudi zemlja potrebuje hrane. Gnojiti je treba, z domačim ali umetnim gnojem. Kako pa je ravnati posebno z umetnim gnojem, katera gnojila se smejo mešati in koliko umetnih gnojil je treba na hektar in za posamezna semena, to snov obdelujejo posamezni članki s potrebnimi tabelami.

Kmetska vzgoja.

Poseben članek je namenjen kmetiskim fantom kot fantovsko ogledalo, kjer se naj kmetiski fantje ogledajo, kaki morajo biti, da bodo res fantje od fare. Splošni kmetiski izobrazbi pa je namenjen članek »Kmet in tisk«, ki trdi, da je to dandanes ravno tako važno kakor kmet in plug.

Kmetijsko knjigovodstvo.

Marsikdo ima dobro glavo, da si vse zapomni. Bolj varno pa je, da si vse zapiše. Kmetu je potrebno primerno knjigovodstvo. Koledar ima vse, kar kmet za to potrebuje: Splošen zapisnik prejemkov in izdatkov, zapisnik delavcev in njih plače, zapisnik plač v blagu, zapisnik živinskega prirastka. Poleg so še navodila, kako je uporabljati te zapisnike.

Tabele in sejmi.

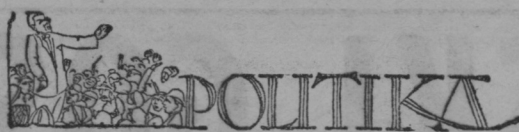
Razne tabele, ki so potrebne posebno za živinorejo, so v koledarju objavljene. Posebnost pa tvori gotovo seznam sejmov, ki ga je uredništvo sestavilo po najnovejših poročilih občin. Upamo, da bo ta točen seznam sejmov služil vsem, ki se za sejme zanimajo. — Za lastne zapiske pa je še dosti praznega papirja na razpolago.

Cena.

Koledar stane samo 10 Din, dasiravno je trdo vezan v celoplatno. Cena je za vse enaka, bodisi, da si naroči potom krajevne Kmetske zveze ali pa naravnost pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Kdor naroči po pošti, naj pošlje denar naprej in 1 Din za poštino.

Higijenska razstava. V okvirju jesenske velesejske prireditve od 31. avgusta do 15. septembra priredi Državni higijenski zavod v Ljubljani II. del znamenite higijenske razstave »Človek, mati, dete«, katere I. del je že vzbudil ob jubilejnem ljubljanskem velesejmu tolikanj zanimanja in občudovanja. Poleg te razstave bo prireditev obsegala še šumarstvo in lovstvo, gozdno industrijo in obrt, pahištvo, misijonarstvo, radio ter industrijo in obrt v obče. Polovična železniška vožnja je dovoljena. Legitimacija stane 30 Din. Dobi se pri večjih denarnih zavodih, v biljetarnah »Putnika«, pri strokovnih organizacijah in na blagajnah večjih železniških postaj dravske banovine.

Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polustransko ohromelih s »Franz Josefovo« vodo najboljše uspehe pri iztrebljanju črevesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

V NAŠI DRŽAVI.

Vlada generala Petra Živkoviča je določila, da se bo vršil pouk v šolah nemške narodne manjšine zaključno z drugim razredom samo v nemščini, od tretjega razreda naprej pa se uvaja poleg nemščine tudi naš narodni jezik. Dovoljeno bo, otvoriti zasebne učiteljske šole nemške narodne manjšine s pravico javnosti. Vlada je dovolila tudi nemško kulturno organizacijo »Schwäbischer Kulturbund«, ki je bila doslej prepovedana.

Novi donavski ban. Dosedanji ban donavske banovine Radoslav Dunjič je imenovan za vrhovnega inšpektorja v predsedništvu ministrskega sveta. Na njegovo mesto je imenovan Svetimir Matič, vpokojeni armijski general. — Novoimenovani ban Matič je bil doslej poveljnik armadnega poveljstva v Zagrebu in je eden najbolj sposobnih častnikov naše vojske.

Madžarska je dovolila prevoz našega grozdja v Čehoslovaško. Prometni minister je izdal naredbo železniškemu ravnateljstvu v Ljubljani in v Zagrebu, da se odpremljajo vsi prevozi grozdja najhitreje in brez vsakega zadržka in da se naj celo priklopijo brzim vlakom.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Poljskem je prevzel vlado maršal Pilsudski. Pridržal je poprejšnje ministre in privzel le polkovnika Becka kot ministra brez listnice. O Pilsudskem razglašajo, da bo spremenil ustavo. — Predsednik poljske republike Moscicki je razpustil parlament in razpisal nove volitve na dan 16. novembra, za senat 23. novembra.

Na vzhodnoevropskih agrarnih posvetovanjih v Varšavi, ki so pričela dne 28. avgusta, je zastopanih osem držav: Poljska, Rumunija, Čehoslova-

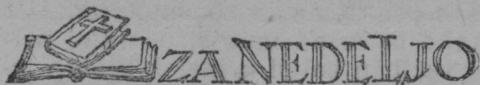
ška, Jugoslavija, Bolgarija, Madžarska, Latvija in Estonska.

Zasedanje Društva narodov bo pričelo v Ženevi dne 8. septembra. Na predlog francoskega zunanjega ministra Brianda, da se otvorijo ob priliki tega zasedanja posvetovanja o evropskih združenih državah, je odgovorilo dosedaj 15 držav, ki so pristale na ta predlog. Vse te države bodo zastopali v Ženevi njihovi zunanji ministri.

V južnoameriški državi Peru je strmojavilo vojaštvo prejšnjo vlado in osnovalo vojaški kabinet pod predstvom generala Ponzeja. Nova vlada je razpustila parlament in objavila, da bo v kratkem razpisala nove volitve za zakonodajno skupščino v svrhu spremembe ustave. Proglas nove vlade obeta ukinjenje ali vsaj omiljenje obsovaženih monopolov, vrnitev denarja, ki so ga poneverile prejšnje vlade, ter vzdrževanje reda in miru. V glavnem mestu Limi je proglašeno obsedno stanje. Položaj je miren, le vojaške patrulje stražijo javna poslopja in banke.

Mussolini se je že potolažil. Strašne nezgode, ki so obiskale v zadnjem času Italijo, so zaprle usta za nekaj časa gostobesednemu Mussoliniju. Najnovejša poročila trdijo, da se je potrti vladar Italije že potolažil in bo govoril v Rimu 4000 tamkaj zbranim avangardistom, sinovom izven Italije bivajočih Italijanov, ki so preživeli počitnice v raznih taboriščih v Italiji. Organizacija fašistične mladine italijanskih izseljencev ima ta namen, da se vzgaja po taboriščih v domovini v fašističnem duhu.

Iz nemirne Indije. Zmerni indijski nacionalisti izdelujejo načrt za sporazum z indijsko vlado. Proti tem pogajanjem so goreči narodnjaki, ki skušajo preprečiti pomirjenje z nemiri. Sklicujejo shode, na katerih napadajo zmerne nacionaliste, da izdajajo indijsko stvar, ker se spuščajo z Angleži v polovičarski sporazum. Proti tej struji indijskega gibanja nastopa angleška vlada z aretacijami.

Verske razmere med ogrskimi Slovenci.

I.

Prekmurci in sploh takoimenovani ogrski Slovenci se ločijo v marsičem od svojih rojakov po drugih deželah. Govore svoje nareče, v katerem so tudi pisane njihove knjige. Ker so bili 1000 let gospodarsko in politično odvisni od Madžarov, so sprejeli tekom stoletij marsikaj od njih. Zgodovina ogrskih Slovencev je zelo zanimiva, ker nas uči, da so Madžari zlasti od njih prejeli krščansko kulturo in pod njihovim uplivom se privadili mirnemu poljedelskemu življenju.

Pokristjanjenje ogrskih Slovencev.

Ko sta strla cesar Karol Veliki ter njegov sin Pipin v letih 790—804 z o-

petovanimi vojnimi pohodi obrsko moč, so se tudi Slovenci, bivajoči ob povodju Mure in Rabe, otresli dolgoletnega jarma svojih azijskih tlačiteljev. Solnograški metropolit Arno in njegov pomožni škof Teodorik sta na Karlovo povelje tukaj prva oznanovale sveto vero, posvečevala cerkve in nastavljala duhovnike. Ker so bili Obri skoraj popolnoma iztrebljeni in je rodovitnim panonskim nižavam primanj kovalo prebivalstva, so se v prvi polovici 9. stoletja Slovenci po teh krajih pričeli zelo množiti in po malem naselili ves svet od Mure pa do Donave na vzhodu. Tu se je osnovala pod nemško vrhovno oblastjo okoli leta 840 slovenska država, kateri je načeloval sprva Pribina, pozneje Kocel. Središče te države je bil Pribinov grad ali Blatograd (sedaj Salavar) ob Blatnem jezeru. Pod Pribinovo vlado je panonska Slovenija hitro napredovala v krščanski omiki. V Blatnem gradu je vojvoda poleg cerkve sv. Janeza Krstnika in Ma-

tere božje postavil še veličastno cerkev v čast mučeniku Adrijanu. Izven glavnega mesta so nastale cerkve tudi v Pečuhu (Fünfkirchen), Kiseku (Güns), Dudlebih (pri Radgoni), Ptuju, Pesnici, Lendavi in mnogih drugih krajih, ki jih stari zapiski natančno navajajo, katerim se pa lega ne da določiti, ker so morebiti tekom časa brez sledu izginili, ali dobili popolnoma novo ime. Štirinajst cerkva imenuje neki neznan zgodovinar iste dobe na vzhodnem Ogrskem, ki so bile vse sezidane in posvečene za časa Pribinove vlade.

Sv. Ciril in Metod.

Nova doba je napočila ogrskim Slovincem s prihodom slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Sveta brata sta prišla med panonske Slovence, ko sta potovala iz Morave v Rim. Vojvoda Kocel, Pribinov naslednik, ju je sprejel z veliko častjo in se razveselil, ko je videl v slovanskem jeziku pisane knjige. Dal je Cirilu 50 učencev, da bi jih poučil v potrebnih znanostih in pripravil za duhovniški poklic. Posebno uspešno je deloval v Kocelovi državi sv. Metod po svoji vrnitvi iz Rima, kjer je bil od papeža posvečen v nadškofa čez panonsko in moravsko zemljo. Solnograški višji duhovnik Richbald in njegovi pomočniki so videli, da ne opravijo proti njemu ničesar in so zapustili deželo. Delovanje vnetega moža je sicer prekinila obsodba ter ječa v Solnogradu, vendar ga leta 873 zopet nahajamo na panonskih tleh, kjer je imel gotovo svojo stolico v Blatnem gradu pri vojvodu Kocelu, ki se ga je oklepal z veliko ljubeznijo in češčenjem. Panonski Slovinci so bili torej pred vsemi drugimi deležni blagosnega vpliva slovanskih apostolov.

Kocelova slovensko-krščanska država, ki se je pričela razvijati tako nadebudno, ni imela dolgotrajnega obstanka. Po smrti slovenskega vojvode (leta 874?) je gospodoval čez Panonijo nemški Arnulf, kateremu je moravski Svetopolk zaman jo skušal iztrgati iz rok. Spodnje Pomurje je pripadalo takrat dudlebski grofiji, ki je imela svoje središče v Dudlebih pri Radgoni in segala precej daleč v Panonijo.

Prihod Madžarov.

Že leta 894 pa so se oglasili divji gostje, ki so uničili Kocelovo in Metodovo delo. Madžari so napravili tisto leto prvi roparski pohod preko Donave, strašno opleni slovenske pokrajine, pobili odraslo mladino, otroke in žene pa odpeljali seboj v sužnost.

Cesar Arnulf je izročil Panonijo z Blatogradom vojvodu Braslavu, ki je gospodoval takrat nad ozemljem nad Dravo in Savo, da bi jo varoval. Toda Braslav je bil preslab nasproti madžarski premoči. Sam je menda padel v boju, mnogo slovenskega ljudstva je takrat bežalo na jug preko Drave, da najde zavetje v Slavoniji. Okoli l. 900 so zasedli Madžari stalno svet med Muro in Donavo.

Ker so bili Madžari pastirsko in ribiško ljudstvo, so se naselili sprva v veliki množici le v rodovitnih nižavah

898

ob Donavi in Tisi in se od tu počasi razširjali proti gorskim krajem. Slovinci so postali od njih odvisni, morali so jim obdelovati zemljo in dajati velik del svojih pridelkov. Toda njihovo število se je zelo skrčilo, deloma vsled krvavih bojev z novimi gospodarji, deloma vsled kupčije s sužnji, ki so jo začeli Madžari gojiti v veliki meri ob jadranski obali.

Že v svoji prejšnji domovini ob Črnem morju so imeli Madžari navado, napadati slovanske naselbine in jetnike zamenjati grškim trgovcem za žamet, pisane preproge in drugo blago. Enako so delali sedaj tudi s slovenskimi jetniki, ki so jih ugrabili na Ogrskem, Štajerskem in po Slovenski kra-

jini. Spravili so jih v istrska pristanišča, pred vsem v Pulj, kjer so jih Grki, Benečani in Židje sprejeli na svoje ladje in jih prodajali za drag denar mohamedanskim vladarjem v Azijo, Afriko in na Špansko. Emir Alhakem, kalif v Kordovi na Španskem, je imel v svoji telesni straži 2000 Slovanov. Pod kalifom Abderahmanom III. (917—19) se je pomnožilo to število na 4000 mož. Imeli so posebne zaupne posle, ker jim je poveril kalif službo v svoji palači in jih kot pešce uvrstil v svojo vojsko. Enako so tudi sultani s slovanskimi sužnji pomnoževali svojo telesno stražo. Največ teh žrtev je bilo iz Ogrskega in iz Slovenske krajine.

NOVICE

Glede jesenskih počitnic vprašujejo nekateri. Odgovarjamo: § 12 zakona o narodnih šolah določa: »Kjer so ob času poljskih del roditeljem otroci iz višjih narodnih šol (to je od 5. šolskega leta naprej) neizogibno potrebni za pomoč, sme uvesti minister za prosveto v razredih, za katere je treba, na predlog krajevnega šolskega odbora redni pouk v petih zimskih mesecih, od začetka novembra do konca meseca marca, in skrajšani pouk v ostalem času šolskega leta.« — Krajevni šolski odbori se torej lahko poslužijo tega zakonskega določila za mesec september in oktober, ko so ponekod stariši primorani, da uporabljajo otroke za pašo in lažja opravila. Končno odločitev pa ima seveda minister za prosveto.

Duhovniške spremembe. Kapelan A. Stakne ostane v Središču; Jožef Kuk pride k Sv. Marjeti pri Moškajncih, K. Lesjak pa v Sevnico ob Savi.

Veliko dobredelno tombolo priredijo mariborski poštarji v nedeljo dne 7. septembra ob 14. uri na Trgu svobode. Ker je res v prid podpor ubogih bolnih poštarjev, njih vdov in sirot, pa bomo res podpirali naše pridne poštarje s tem, da bomo jim odkupili do zadnje tombolne karte, ker so res izredno lepi dobitki, da jih še nobena tombola ni dala takih pri igri. Kdor ne veruje, naj se sam prepriča in naj si ogleda izložbo na Glavnem trgu 17, trgovina B. Divjak. Dobitki so: 10 tombol, 15 desetink, 25 petink, 50 četrtink, 100 tern in 200 amb. Karte prodajajo vsi pismonoše in trafike. Vsaka tablica stane samo 2.50 Din.

Kolo je bilo ukradeno izpred trgovine Pinter in Lenart na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Število kolesa 98.486 »Puch«. Je last g. Ferdinanda Klasine, Maribor, Meljska cesta 34.

Z nožem je obdelal po hrbtu 18letni Franc Žigert Franca Kidriča pri neki gostilni v Luščki vasi pri Št. Jerneju pri Ločah. Ranjenega so prepeljali v bolnico, Žigerta so pa odvedli orožniki v zapor v Slov. Bistrico.

Brat nevarno ranil z nožem brata. V Murški Soboti se zdravi v bolnici 23-letni fant, katerega je sunil pijani brat z nožem v prsa tako, da mu je ranil celo pljuča.

Prevžitkarja ustrelil. V Čekečki vasi blizu Prosenjakovcev v Prekmurju se je prepiral posestnik Andrej Lenarčič že dolgo radi prevžitkarskih pravic s svojim tastom, 74letnim Janošem Vido in s taščo. Pri ponovnem prepiru je potegnil Lenarčič revolver in ustrelil z dvema streloma prevžitkarja.

Težko se je poškodoval posestnik A. Druškovič iz Dolskega sela pri Rajhenburgu, ko je vozil nazaj v Kozje les za lesnega trgovca Šmida. Radi srečanja z drdrajočim motociklistom so se mu splašili konji, voznik je padel pred voz in kolesa so mu šla preko prs. Težko poškodovanega so prepeljali v bolnico v Brežice.

Dva konja podlegla čebelnim pikom. Na Lokah pri Krškem so dne 27. avgusta čebele tako opikale dva v voz vprežena konja, da sta vsled preobilnih pikov kljub živinozdravniški pomoči poginila. Konja sta bila last gospe Mile Svetec. Čebele je razljutilo razkladanje drv z voza, ki je bil postavljen z omenjenim parom konj blizu čebelnjaka.

Najdene žrtve. Smo že poročali, da je utonilo dne 15. avgusta na Veliko Gospojnico ob priliki prevoza preko Drave v Djurdjevcu na Hrvaškem 26 oseb, ker se je čoln prevrnil. Doslej so našli 18 trupel, 8 jih še pogrešajo.

Požar v Beli Krajini. V četrtek dne 28. avgusta v noči je izbruhnil požar v belokrajinski vasi Doljane. Pogorelo

je do tal: 8 stanovanjskih hiš, 9 hlevov, 8 senikov, 1 pod, 1 vinska klet, 2 kašči in 8 drugih gospodarskih poslopij. Škoda znaša nad 1 milijon Din.

Ogenj uničil žago v Beogradu. V noči 28. avgusta je uničil požar v Beogradu veliko parno žago, ki je bila last trgovsko-industrijske banke. Škoda znaša 6 milijonov Din.

Neznosna vročina v Parizu. Minuli teden so imeli v Parizu 45 stopinj C.

Najbolj moderno policijsko orožje. Ako ne more obvladati ob prilikah nemirov ali razgrajanj policija položaja, pokliče na pomoč gasilce in malokdaj je še odrekla voda kot pomirjevalno sredstvo na najbolj razvnete vročekrvneže. Na podlagi te izkušnje je pustila policija v Berlinu napraviti voz za metanje vodnih curkov. Gre v tem slučaju za tovorni avto, na katerem počiva z različnimi varnostnimi pripravami obdana posoda za vodo. Na vrhu vodnega stolpa je pritrjena jeklena cev, katero je mogoče vrteti na vse strani in iz katere brizga voda. Voz lahko obstreljuje z dolgotrajnimi vodnimi curki precej širok prostor in z lahkoto naneže razgrajče iz gotovega dela ulice. Dolgost vodnega curka znaša 50 metrov. Glede samoobrambe je zavarovan avto s tušnimi napravami in lahko brizga vodo po potrebi naprej, nazaj ter ob straneh in je nemogoče, da bi se kdo približal avtomobilu. Šipe okrog sedeža šoferja so zavarovane s posebnimi ščiti. Voza ne more poškodovati kamenje in ne revolverski strelj.

Največji in najmanjši Francoz. Naborna komisija v Estrees Saint Denis na Francoskem je bila nemalo začudena, ko se ji je predstavil velikan, za katerega ni obstojala nobena mera. Velikan je stopil v sobo s priklonjeno glavico, da ne bi zadel v električni lesteneč, ki je visel s stropa. Ko so hoteli izmeriti njegovo višino, so morali merilo raztegniti prav do vrha in vendar je bilo še 3 cm premalo. Nato so ga poskušali stehati, toda tehtnica je bila prešibka, da bi zaznamovala njegovo težo. Komisija se je dolgo posvetovala, kaj naj stori z možem. Končno se je odločila, da moža ne potrdi, kajti bilo bi res težko za takega velikana — meril je 2 m in 3 cm — dobiti odgovarjajočo uniformo in primerno posteljo. Nasprotje tega velikana je bil mehanik Pirra, ki se je istega dne predstavil naborni komisiji v Sarralbe — Lotaringija. Ta pa je meril samo 1 m in 16 cm in je torej eden najmanjših mož Francije. Seveda ga tudi niso potrdili.

Ljubezen v asfaltu. Pretekli mesec sta si dva zaljubljenca dala sestanek v neki tržaški ulici. Mladenič jo je potrpežljivo čakal v pekočem solncu. Pri tem ni niti opazil, da postaja tlak od vročine mehak in se mu udirajo čevlji v asfalt. Končno se je prikazalo dekle. Vesel ji hoče leteti nasproti, a se kljub hudim naporom ne more premakniti z mesta. Devotka mu hoče pomagati, a tudi njeni čevljički obtičijo v asfaltu. Dva delavca iz bližine pograbit fanto in ga vzdigneta kvišku. Pri tem se je nekaj hrupno raztrgalo: podplati so ostali v tlaku in zaljubljenec je bil

bos. Ona se je pa sezula in pustila čevlje na cesti. Ljudje so se silno smejali mlademu paru, ki je skočil v avtomobil in jo odkuril domov.

Kratka — a grozna povest. Trije tujci so se pripeljali v Newyork. Je že bilo zvečer, ko so stopili s parnika, ulice polne ljudi in so se morali pobrigati za prenočišče. Kakega posebnega nočišča, kakoršnega so želeli, niso našli. Newyork je bil baš to noč prenapolnjen s tujci. Slednjič po dolgem iskanju so iztahnili v velikem hotelu nebotičniku še eno prosto sobo v 56. nadstropju. Ako se pripelje človek v neznanu deželo in če je še od vožnje tako utrujen, si vendar želi dokopati še do prvih utisov tujine. Se pač spreha brez pravega cilja po mestu, gleda izložbe in opazuje ljudi, katere srečava. Naši trije prijatelji so se tudi podali po mestu, da bi zadostili radovednosti. Jezik v Newyorku jim je bil tuj in radi tega so se kmalu izgubili v vlemestu. Šele proti 4. uri zjutraj, ko so se še jedva držali po koncu, so vendar našli svoj hotel. Vrtar, ki jim je odprl vrata, je rekel: »Gospodje, dvigalo je v prometu le do 3. ure popoldne. Vi boste morali v sobo po stopnicah!« Pri tem poduku je spreletel trojico strah — 56 nadstropij k nogam!! Nič ni pomagalo, morali so se podati na pot. Sklenili so, da mora povedati med potjo vsak eno kratko povest, ki bo trajala tretjino poti in mora učinkovati z napetostjo. Kmalu se je izkazalo, da jim je to sredstvo dokaj pomagalo, da so lezli veliko lažje navzgor. Prvi je pripovedoval nekaj tako smešnega, da so se zvijali od smeha. Ko je končal nalogo, so bili že v 20. nadstropju. Prišel je drugi. Bila je to resna povest, ki se je vrtela krog denarja in vse, kar zadeva denar, je pač zanimivo ter privlačno. Ko je zgotovil, so bili že v 40. nadstropju. Sicer niso stopali več tako lahko kakor v začetku; bili so že nepopisno trudni, dospeli so vendar le že tako visoko in teh 16 nadstropij še bodo že zmagali. Tretji je bil na vrsti, da začne s povestjo. »Jaz znam prigodbo«, je rekel, »a je preveč strašna, da je sploh ne upam vama zaupati.« — Prijatelj sta mu prigovarjala do 41. nadstropja z dobre-

ga, a se je branil. »Ne morem in ne morem vama tega razodeti, je preveč grozno, nimata niti pojma, kako strašno!« Ko so se dvignili zasopli v 47. nadstropje in je še tretji vedno molčal, sta se razljutila prijatelja. »Toraj dobro«, je rekel, »Jaz bom vama povedal. Povest je čisto kratka, pač pa — razburljiva. Ne smeta mi delati pozneje nikakih očitkov, jaz sem vama prerokoval vnaprej, da bodo moje besede prestrašne. Mi smo namreč pozabili ključ od naše sobe spodaj pri vratarju!«

Kaj znajo njujorški reparji? Pred dnevi se je posrečil dvema banditoma v Brooklynu ta le drzni napad na sredini najbolj obljudene ulice: Dva lopova sta se pognala s ceste na zunanjo stopnico avtomobila, ki je bil last bogatega draguljarja. Prisilila sta šoferja z napetima revolverjima, da je vozil nekaj milj iz mesta. Zunaj mesta sta izločila šoferja in zginila na avtomobilu s torbico, v kateri je bilo dragocenih kamnov za 100 tisoč dolarjev.

Tihotapec z urami. Gospod Marder iz Manchesterja se je zdel angleškimi carinskimi oblastem že dalj časa sumljiv kot tihotapec. Med njegovim zadnjim potovanjem po Evropi so ga dale tedaj na skrivaj opazovati in tako so dognale, da je nakupil veliko množino ur. Ko je stopil na domača tla, so mu tedaj cariniki malo natančneje preiskali kovček in so ugotovili, da ima — dvojno dno. Med dvojnimi dnoma pa so odkrili preko tisoč dragocenih ur. Nato so mu pretipali obleko. Nosil je navzlic vročini dva posebna telovnika, v obeh telovnikih so pa našli 365 ur. Vse to so mu zaplenili.

Dr. Marinič Fran, Maribor, Trubarjeva ulica 11, zopet redno ordinira od 9. do 11. in od 14. do 16. ure. 1080

»Heilige Saat.« V obvestilo vsem čč. gg. duhovnikom, ki so naročili celotno delo »Heilige Saat«, sporočamo, da nam je založništvo Friedrich Pustet v Regensburgu pisalo: Četrta del izide zaradi nepredvidenih zaprek še le spomladi 1931. Pač pa izide I. del še tekom tega leta. — Nekaj izvodov »Heilige Saat« III. del je še na razpolago. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Naša zemlja in število prebivalstva.

Statistični zavod v Haagu je ugotovil, da živita sedaj na svetu dve milijardi ljudi.

Ta statistična ugotovitev pripušča zanimiva sklepanja z ozirom na številni razvoj človeštva. Še pred 20 leti, leta 1910, so preračunali število prebivalstva na svetu na 1600 milijonov. V teh 20 letih je naraslo število za 400 milijonov, ali ravno za eno četrtino. Mi lahko smatramo porast prebivalstva ene dežele, enega sveta in tudi celotnega človeštva kakor pomnoženje kapitala z obresti od obresti. Vzemimo kot primer: Kapital 1600 Din bi se bil razmnožil od leta 1910 z obrestmi od obresti na 2 milijardi. To bi odgovarjalo letnemu obrestovanju od 1.12% in to je bila tudi razmnožilna sila pri lju-

deh od leta 1910 do danes. Stališče obrestnega računa je v našem slučaju uместno, ker je letna pomnožitev prebivalstva s porodi izhodišče za novo razmnožitev. Pri kapitalu začnejo roditi obresti že sadove po preteku enega leta, pri razmnoženju človeštva pa šele po enem človeškem rodu, torej po 25 letih, ker enoletniki še ne pridejo v poštev glede obresti. Človeštvo se torej da primerjati s kapitalom, ki je bil od leta 1910 do danes naložen na obresti od obresti po 1.12%. Je sicer to na videz malenkostna naložitev, ki je povzročila tekom 20 let 400 milijonov prirastka. Ako se bo dvigalo razmnoževanje prebivalstva s to silo, bo naraslo v okroglih 36 letih, torej v letu 1966, na celem svetu na 3 milijarde, v

145 letih, torej leta 2075, na 10 milijard. Kake pa bodo razmere tedaj, zna le Bog.

Nikakor pa ne smemo misliti, da je ta velikanski porast prebivalstva vzne mirljiv v primeru s površino naše zemlje. Površina zemlje znaša 510 milijonov kvadratnih kilometrov. Ako omejimo naš račun le na trdo zemljo, ki znaša eno tretjino celotne površine, pride približno na 1 kvadratni kilometer 12 oseb.

Kako malo prideta 2 milijardi prebivalstva v poštev z ozirom na celotno površino, lahko spoznamo, ako si predstavimo, če bi bili ti dve milijardi postavljeni na enem mestu, oseba tik osebe. V tem slučaju bi stalo celotno človeštvo na površini 400 kvadratnih kilometrov, na prostoru, kakor ga zavzema n. pr. velenje mesto Berlin.

Preračunajmo še, koliko kubičnega prostora bi rabili 2 milijardi oseb, ako bi položili človeka na človeka in jih spravili v skupen zaboj. Človek zavzema toliko kubičnih decimetrov (= 1 l) prostornine, koliko kilogramov tehta. Vzemimo, visoko računano, povprečno težo človeka na 100 kg, zavzema po tem računu sedajna množina prebivalstva na zemlji skupno 200 milijard kubičnih decimetrov = 200 milijonov kubičnih metrov. To bi bil zaboj, ki bi moral biti visok 600 m in ravno toliko dolg ter širok.

V primeri s skupno velikostjo naše matere zemlje sta 2 milijardi zemeljskih otrok malenkost. To nam naj bo v tolažbo, da bodo imeli na zemlji ljudje tudi tedaj dovolj prostora, ko se bode dvignilo njih število na tri in na deset milijard.

*

Ribiški doživljaji.

Kakor lovci, imajo tudi ribiči svojo posebno latinščino, v kateri pripovedujejo večkrat v domišljiji porojene doživljaje. Ribiška kronika zaznamuje slučaje, da je ujel ribič ribo z dvema čeljustmi, dvema repoma ter sploh vsemogoče v vodi živeče nestvore. V žolodcih luskinarjev so pa že našli uprav čudesne reči. Tako n. pr. je ujel ribič na trnek 175 funtov (1 funt = ½ kg) težko ribo (nemško: Stör) in našel v ribjem žolodcu te le predmete: cigaretno dozo, škatlo za sardine, nekaj trnkov, mošnjo s tremi holandskimi goldinarji, kovinasto medajlo in glavo nekega kipa.

Malo čudno se glasi tudi naslednji slučaj: Mlada gospa je zgubila pri vožnji v čolnu po Eylingen jezeru poročni prstan in bila vsled te izgube zelo žalostna ter potrta. Tamkaj, kjer jej je zdrknil prstan v vodo, je bilo jezero zelo globoko in ni bilo niti misliti na kako iskanje. Slučaj je že zmogel na svetu vse mogoče. Nekaj dni za tem je kupila ista gospa 5 funtov težko ščuko, jo je sama pripravljala in zadela pri trebljenju na tolikanj težko pogrešani prstan. Roparska in vedno glad-

Zobozdravnik dr. Franc Martin specialist za zobne in ustne bolezni

Maribor, Slovenska 9 zopet ordinira

na riba je morala v vodo se potaplja-joči svetli predmet hlastno požreti in tako se je vrnil po čudnem slučaju ter ovinku nazaj v posest prvotne ter prave lastnice.

Nekaj podobnega je doživel ribič, ki je ribil na trnek z vzvišenega prostora. Zagrabila je za vabo ščuka. V trenutku, ko se je iztrgala, je potegnila močno za drog in pri tem so padli ribičevi naočniki v vodo. 14 dni za tem je prejel od svojega nekdanjega spremljevalca zavojček po pošti. Ko je razvil poslano, so bila njegova pri ribljenju zgubljena očala, a seve nekoliko poškodovana. V zavojju je še bila pismena rešitev uganke. 13 funtov težko »ščuko naočarko« je ujel omenjeni drugi ribič, ki je našel naočnike med ribjimi škrgami.

Da je mogoče ujeti ribo celo s pomočjo motornega kolesa, sta dokazala 2 trnkarja, ki sta zašla v neprijeten položaj. Ena od nju na trnek ujeta ščuka se je zagnala proti drugi strani reke in se je zagozdila s trnkom ter motvozom vred bolj globoko med korenine. Vse vlečenje ter cukanje za žnoro je bilo zaman. Slučajno se je pripeljal brat enega ribičev po drugi strani reke na motornem kolesu. Po kratkem sporazumljenju je porinil kolo tik nad mesto, kjer je tičala riba in spustil motor z vso silo v pogon. Ropotanje motorja je tako presenečilo 10funtno ribo, da je hušnila iz skrivališča in že je morala tudi v ribičevo torbo.

Dva ribiča sta sedela ob bregu grajskega ribnika in zalezovala ščuke. Naenkrat se je žnora stresla in že je ni bilo mogoče več izvleči. Oba ribiča sta skušala rešiti trnek z dolgim drogom, kakor ga rabijo gasilci pri trganju goreče strehe. Vlekla sta in natežala in privlekla konečno z zadnjimi močmi iz blata viteški jekleni oklep. Motvoz je peljal skozi izrezo v rami v notrajnost, kjer se je skrivala tudi ščuka, ki je romala z oklepom vred na suho.

Ribič je ujel ribo (Alant), jo spravil v mrežo in jo skrbno zavezano potuknil pod vodo, da bi ostala do odhoda pri življenju. Naenkrat pa začne riba v mreži klofutati ter tolči po vodi, da je pljusknila voda visoko ter na vse strani. Trnkar se je zbal, da bi mu plen ne ušel, zagrabil za mrežo in izvlekel 8 funtov 350 gramov težko ščuko, ki je držala v žrelu ujeto ribo ter mrežo, a je tudi sama plačala drzno požrešnost s smrtjo.

Iz Labe na Češkem je potegnil ribič 20funtno ščuko, jo lopnil s kamnom po glavi, da bi jo ubil in hotel izrezati trnek. Njegova nepazljivost se je prav bridko maščevala. Naenkrat je omamljena roparica zaprla žrelo in en prst prestrašenega ribiča je ostal za vedno v ostri pasti.

Ribič je imel muho na trnku. Za muho je zagrabila žaba, za žabo ščuka. Ko je ribič dvigal plen iz vode, je izvlekel le žabo, ščuka je odplavala.

Pri ribljenju v nemškem Ammer jezeru ob reki Mole je obvisela ribiču na trnku 24funtna postrv. Presrečni ribič ni utegnil, da bi bil izvlekel ujeto s pomočjo žnore, ampak se je kar sam pogнал v vodo in prinesel v rokah orjaško postrv na veliko veselje gledalcev.

Star gospod, kateremu se ni prav sanjalo, kaj je ribljenje na večje ribe, je ujel na trnek velikega solača. Ker plena ni mogel kar tako izvleči, je pritr dil motvoz na čoln in odhitel v vas po pomoč. Imel je še to srečo, da je sulč počakal na trnku tako dolgo, dokler se ni vrnil gospod v družbi kmeta z mrežo, ki mu je spravil orjaka na suho.

*

Iz šale resnica.

(Doživljaj iz afriške džungle.)

Dva angleška raziskovalca sta bila z mnogoštevilnim spremstvom zamorcev na lovu na slone v džunglah osrednje Afrike. S sloni se sicer nista srečala, vendar sta opazovala življenje in kretanje raznih drugih izrednih živali in zverjadi. Posebnost afriških pragozdov in divjin so veliki nosorogi, ki postanejo v slučaju razdraženosti nevarnejši od leva ter slona.

Nekega večera sta taborila Angleža v džungli. Spremstvo je zakurilo dva mogočna ognja, da bi bili varni pred napadi od zverin, ki se boje ter ogibljejo žareče luči. Raziskovalca sta srečala pred svojim šotorom čaj, zamorci so se zabavali glasno po svoje pri ognju.

Pri pogledu na razigrano zamorsko družbo je vprašal eden od Angležev tovariša: »Kaj misliš, bi napravili ti le črni veseljaki, ako bi se začel bližati taboru nosorog?« Nagovorjeni je bil resnega mnenja, da bi neustrašeno zapodili zverjad z gorečimi plamenicami. Tovariš ni verjel in trdil, da je zamorec bojazljivec, ki bi sigurno pobegnil, ako bi se mu bližala nosoroga nevarnost. Glede pravkar omenjenega vprašanja se Evropejca nista mogla zediniti. Enemu je padlo na um in je predlagal: »Kaj se bova prepirala. Pokličiva vsak svojega zamorskega strežaja, ki nama pravkar pripravljata ležišče. Ovijva oba skupaj v najini sivi odeji. Naj se splazita po vseh štirih v bližnje grmovje, odkoder se naj pričneta bližati taboru s posnemanjem strašnega nosoroga. Bova se prepričala na lastne oči, ali je zamorec junak ali zajec.«

Predlog je bil obema po godu. Strežaja sta se smejala šali ter prinesla sivi odeji, ki sta bili res iste barve kakor

nosorog. Angleža sta povezala oba zamorca skupaj, ju odela in jima dala v roke kol, ki bi naj posnemal nosorogov rog na sredini nosu.

Ni trpelo baš dolgo, ko se je razleglo iz trnjeve gošče lomastenje, kakor bi se bližala ogromna žival in jezno pihanje, kakor razodeva skrajno ogorčenost nosorog. Pri tem pojavu so na mah utihnili zamorci, nategnili ušesa in si nekaj skrivnostno namignili. Že so bili vsi pri ognju in vsak je potegnil kot baklja goreč kol in te so metali z divjim kričanjem v smer, iz katere se je bližala nevarnost.

Kakor strela iz jasnega se je približal resnični nosorog iz strani, kjer sta sedela pred šotorom kakor zid prebledela Angleža. Ko so zapazili zamorci, da grozi tudi gospodoma nevarnost, so navalili s plamenicami z vso neustrašenostjo na nosoroga, ki je ogrožal oba Angleža, in ga res prepodili s tuljenjem ter metanjem plamenečih ogorkov. Pravi nosorog je ubral svojo pot ter izginil v noč, treba je bilo posvetiti v beg še drugemu, ki je še vedno lomastil po grmovju ter puhal proti ognju. Črni junaki so se lotili zveri s podvojeno srditostjo in že so leteli ogorki na odejo obeh v nosoroga preoblečenih strežajev. V strahu, da se ne bi opekla in še zgorela, sta pognala proč že tleči odeji in kriknili v zamorščini, kedo in kedaj da sta in naj prenehajo z metanjem ognja. Ko so zapazili zamorci pretvorbo nosoroga v dva vpijoča človeka, so za trenutek kar ostrmeli, baklje so jim popadale iz rok, nato so pa zagnali grozen krik in jo ubrali vsi z zverinsko strahotnim tuljenjem v pragozd.

Prizor pobega se je doigral s tako bliskavico, da nista utegnili zaustaviti preplašene zamorske družbe ne Angleža in ne črna strežaja. Na vrnitev spremstva sta čakala raziskovalca zastonj celo noč, cel drugi dan in še eno noč. Zamorcev ni bilo več nazaj in kaj je preostalo Angležema drugega, nego kreniti na povrat iz džungle, koje mikavosti sta jedva okusila. Iz šale se je rodila bridka resnica. Zamorci se niso ustrašili nosoroga, pač pa — strašne prikazni, ki je bila ob enem zver in človek!

*

Navidezna smrt.

James Braid, odkritelj prikazni ujetnega uspavanja (hipnoze), pripoveduje ta-le slučaja navidezne smrti, ki sta dokazano resnična:

Na dvoru Rundjeet Single v Indiji je živel fakir. Posedal je nad seboj tako moč, da se je pustil živ zavezati v vrečo. Vrečo s fakirjem vred so porinili v izdolbino v zid in luknjo zazidali. Da bi bila vsaka prevara izključena, so zazidano odprtino zapečatili ter skrbno zastražili. Po preteku nekaj tednov so odprli luknjo. Iz razvezane vreče so izvlekli na videz mrtvega fakirja, ki ni dajal niti najmanjših znakov življenja. Odstranili so mu vosek, s katerim je imel zamašeni nosnici ter ušesa, odprli usta, mu polili preko glave mlačne vode, položili na obe senci vročega testa ter namazali trepalnici

s surovim maslom. Po teh predpripravih so se pojavila po celem telesu cukanja, nagubana koža se je napela in fakir se je prebudil v življenje.

Angleški zdravnik dr. Cheyne iz Dublina je doživel skupno z dr. Baynardom in Skrinejem tale dokazani slučaj: Oberst Townsend je imel svoje telo tako v popolni oblasti, da je legel na hrbet in naenkrat sta mu začela počasneje bitij žila ter srce. Sčasom je prenehalo srce z bitjem in pojavila se je navidezna smrt. Po preteku pol ure so podržali pred oberstova usta ogleдалo, na katerem ni bilo opaziti niti trohice delovanja pljuč. Na videz mrtvi se je prebudil sam k življenju.

V očigled enakim slučajem, kot sta zgoraj navedena, tudi znanost ni mogla držati križem rok. Učenjaki trdijo, da je navidezna smrt pri človeku podobna prikazen, kakor je pri nekaterih živalih zimsko spanje. V slučaju navidezne smrti in zimskega spanja se zniža življensko delovanje na najnižjo stopnjo.

Isto prikazen kakor pri človeku in živalih je opaziti tudi pri rastlinah in posebno semenih. Dokazano je znanstvenim potom, da obdržijo nekatera semena, n. pr. pšenica, kaljivost okrog 200 let, a dalje nikakor ne. Nekateri so celo trdili, da je vzkliła, vzrasla in obrodila pšenica, katero so našli v grobnicah egipčanskih faraonov, ki je bila stara nekaj tisoč let. Te trditve so bajke. Ko so pšenična zrna iz staro-egipčanskih grobov omočili z vodo, so se spremenila v kašo in razpadla.

Bistvo vsakega življenja je sprememba snovi, ki povzročata spremembo oblike pri rasti in spremembe energije pri pretvarjanju toplote, mehanične in električne energije. Vse te vzroke življenja je mogoče zmanjšati, nikakor ne popolnoma odstraniti, ker potem nastopi neizogibna smrt, iz katere ni telesne prebuditve v zopetno življenje.

Sadje ima ceno!

Stajersko sadje ima letos lepo ceno. Je to slučaj, ker je drugod sadja malo. Letos je dosti kupcev iz tujine. Ako bodo letos zadovoljni, bodo prišli k nam tudi tedaj, ko bo drugod sadja dovolj. Zato je potrebno, da vemo pravilno ravnati s sadjem, da ga pravilno spravimo in vlagamo. V ta namen služi Prilova knjiga »Spravljanje, razbiranje, vlaganje, shranjevanje in razpošiljanje sadja.« Ta knjiga stane 16 Din. Enako boče prav prišla knjiga od istega pisatelja »Amerikanski način sortiranja in pakovanja sadja«, po 5 Din. Sadje pa ima tudi za dom veliko vrednost, ako se prav z njim ravna. Letos bo tudi sadne pijače malo, zato bo imela svojo ceno. Tudi tu je treba znati! Naročite si zato knjižico »Sadje v gospodinjstvu« za 24 Din in »Sadno vino in sadjevece« za 10 Din.

Druge poučne knjige za sadjarje so še sledeče: »Sadjarstvo«, 52 Din, »Breskev in marelica«, 10 Din, »Praktični sadjar«, 80 Din, »Slike najboljših hrušek«, 10 Din, »Sadjarstvo za male«, 10 Din.

Vse te knjige naročite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Pacijent: Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim želodec in uredim prebavo?

Zdravnik: V Rogaško Slatino! Zahtevajte prospekte!

Gospodarska obvestila.

Borove štuks za korita, late, krajnike, škodle (šindel) za strehe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinska sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Gospodarski tečaj Kmetijske zveze za ormoški okraj se vrši v nedeljo dne 7. septembra po rani službi božji v Katoliškem domu v Ormožu. Spored tečaja: 1. O davščinah: kako se preračunajo, kedaj zapadejo, navodila za znižanje davkov vsled elementarnih nezdod itd. 2. Kmetijsko strokovno predavanje. 3. O sedanjem položaju kmetijstva in kmetijskega stanu. Kmetijska stanovska organizacija. — Predavajo strokovnjaki iz Maribora in iz Ptujja. Člani Kmetijske zveze ormoškega okraja, pridite v velikem številu na svoj gospodarski tečaj!

Nekaj

iz ruskega gospodarstva.

Avstrijski ministrski uradnik dr. pl. Panc je nedavno govoril na Dunaju v klubu za kmetijstvo o gospodarskih razmerah v Rusiji. Ker je mož bržkone dobro poučen, nas mora zanimati, kar je vedel povedati novega. Pred veliko vojno že je hotel ruski minister Stolipin v Rusiji ustvariti kmetijski stan podoben kmetu na zapadu. Do tiste dobe je kmetško polje bilo last vaške zadruga, mira. A Rusija je prevelika in kar je Stolipin dosegel, je bila malenkost vpricho neštevilne ljudske množice, ki je hotela grude. Od l. 1906 naprej so začeli med ljudstvo deliti cesarska in državna posestva; mnogo ljudi se je selilo v Sibirijo, ali vse to ni še zaleglo. Kmetško zemljišče je bilo naprej zadružna last. Mir je vsakih 12 let nanovo delil zemljišče med ljudi, ki so ostali nekaki najemniki ter na grudo nikakor niso bili navezani. V teh razmerah je Leninovo geslo: »Vzemite, kar se vam je oropalo!« — našlo popolen odmev. S fronte so se vsipali kmetje domov, poklali vse veleposestnike in delili njihova zemljišča. Kmetom ni bilo za komunizem, bilo jim je za polja. Prevrat je bil v polnem tiru in nasprotnika revolucije Kolčak ter Wrangel sta kmete šele prav tirala v prevrat, ker sta hotela veleposestvu vrniti, kar se mu je bilo od kmetov odvzelo. Kmet je postal pristaš revolucije, ko mu je ta obetala bogatega plačila. Saj so se tudi v drugih državah v kmetu vzbujale socijalistične misli, ko se jim je obetalo zemljišče veleposestnikov.

Mali posestnik prideluje zase in za svojo družino, za izvoz dela le veleposestvo. Ko so se v Rusiji veleposestva strla, je nehal izvoz. Od malega posestnika, ki ni imel ne orala ne konja, država ni mogla ničesar zahtevati, zato so se ustanovljala državna gospo-

darstva: kolhozi, državna veleposestva, kjer so gospodarili kmetijski veščaki, država pa je dajala velikanske podpore, vkup približno 2,922,000.000 šilingov (1 avstrijski šiling je 8 Din). Zdaj obstoja v Rusiji 50 kolhozov, ki obsegajo povečini 40.000 do 50.000 ha; največji: »kolhoz gigant« obsega 130 tisoč ha zemlje in dela s 640 traktorji. Vlada misli delati, kakor se dela morebiti v Kanadi od najnaprednejših farmarjev. Tako hoče dobiti blaga za izvoz, iz izvoza pa sredstev za državno gospodarstvo. Kmete se z neznosnimi davki in šikanami sili k združenju v gospodarskem komunizmu, tako da je zdaj že 4,6 milijonov ha polja izročnega komunam. Ko pa kmetje v komunizem povečini ne pripeljejo s seboj potrebne živine in nimajo potrebnega orodja, mora država zdaj to združevanje nekoliko odlagati. Ljudstvo s tem socializiranjem zapade sužnosti. Domovi kmetov razpadajo in se podirajo, za delavce pa se grade kasarne. Rusija pada nazaj v razmere starega suženstva. Veščaki mislijo, da bo novi red dvignil produkcijo. Kdorkoli bi se upiral, ga bodo strli. Vsa Rusija postane tako velikansko veleposestvo in bo — morebiti — proizvajala več kakor pred vojno, ker se bo delavcu od države meril in rezal kruh in se ga menda že sedaj pita z rodo kašo, ki se je skuhala v čisti vodi. Povdariti pa se mora, da se v Rusiji dela z modernimi stroji.

Rusija hoče čim več izvažati, zato določuje, koliko kruha, mesa, moke in jajc sme vsakdo na mesec porabiti, vse drugo se mora oddajati, kakor drugod med vojno. Zlasti se je Rusija zdaj vrгла na izvoz lesa. Angleška dobiva že vso lesovino iz Rusije in ne več iz Norveške in Švedske. Pred vojno se je v Rusiji pridelalo lesa 322.000 standardov (4,66 m eden), letos se hoče leša dobiti 800.000 standardov. Vlada misli, da se bo delo napravilo za polovico ceneje, ako se dobi dosti strojev. Tako upa Rusija zmagati konkurenco in namerava po vsej Evropi napraviti svoja skladišča za lesovino. Za Avstrijo se

je na Dunaju že odprl lesni urad. Zdaj Rusija izvažna na Angleško, Francosko, severno Nemčijo in v Švico les za papirnice. Tu nastaja neka velika nevarnost. Rusija dela s sužnji, ki morajo biti zadovoljni z vsem, kar jim država ponudi, ako ne morajo zapasti lakoti, bi se morali proti takšni tekmi zlasti delavci sami postaviti. Izobraženstvo so poklali, 125 milijonov je v državi nezavednega ljudstva, ki nima voditelja in nima pouka, in to ljudstvo zapada popolni sužnosti. Kdaj se bodo tu razmere prevrnile in kdaj se bodo zavlede evropske velesile svoje dolžnosti, da gredo gasit, ko pri sosedu gori?

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 30. avgusta so pripeljali špeharji: na 29 vozov 51 komadov zaklanih svinj, 18 voz sena, 10 otave, 8 slame, 11 krompirja, 13 čebule, 3 zelja in 2 kumarce. Svinjsko meso je bilo po 15—28 Din, špeh 17—24, seno 65—75, otava 65—70, slama 45—55, krompir 0.75—2, čebula 1.50—2, zelje 1—5, kumarce 1—3, kokoš 30—45, piščanci 23—65, raca 20—30, gos 40—60, puran 50—70, pšenica 2—2.25, rž 1.50, ječmen 1.25—1.50, oves 1.25—1.50, koruza 2, ajda 2.50, proso 2.50, grah 8, česen 16, jabolka 2.50—6, hruške 4—10, slive 3—5, grozdje 7—14, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 32—36, med 15—18.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na sejem dne 26. avgusta je bilo pripeljanih: 19 konj, 15 bikov, 136 volov, 360 krav in 29 telet. Skupaj 559 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile: debeli voli 1 kg žive teže od 9 do 9.50 Din, poldebili voli od 7 do 7.75, plemenski voli od 6 do 7.25, biki za klanje od 7 do 8, klavne krave debele od 6.75 do 7.50, plemenske krave od 5.50 do 6, krave klobasariče od 4.25 do 5, molzne krave od 5.25 do 6.50, breje krave od 5.50 do 6, mlada živina od 6.50 do 9 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 29. avgusta 1930 se je pripeljalo 275 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po Din 100—125, 7—9 tednov stari Din 180—250, 3—4 mesece Din 300—350, 5—7 mesecev Din 450—500, 8—10 mesecev Din 650—850, 1 leto 900—1000, 1 kg žive teže 11—13 Din, 1 kg mrtve

Samo 290 Din

obleka iz bombažaste tkanine!

Samo 380 Din

trpežna suknena obleka!

Samo 580 Din

zimski suknja iz debelega sukna! 1004/5

Razpošilja

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma zastonj!

teže 15—17 Din, koza 175 Din. Prodalo se je 156 svinj in koza.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso od 16 do 20 Din, meso od bikov, krav in telic od 10 do 14 Din, telečje meso od 16 do 25 Din, svinjsko meso od 15 do 28.

Tretji avstrijski živijski sejem. V okvirju Wiener Herbstmesse 1930 priredi nižjeavstrijska gospodarska zbornica od 10. do 12. sept. na severni strani Rotunde tretjikrat živijski sejem, na katerem bo približno 100 konj ter 250 govede. Smisel te prireditve je pospeševati razširjenje plemenske živine in inozemstvu pokazati zmožnost avstrijskih vzrejevalcev. Kakor se vidi iz došlih prijav, se bodo udeležili letošnjega živijskega sejma v okvirju konjske razstave: zvezno ministrstvo poljedelstva in gozdarstva s kolekcijo plemenskih konjev iz zveznega zavoda plemenskih konjev, varnostna straža na konjih z večjim številom deželnih plemenskih konj, Dunajsko dirkalno društvo, gospodarska zbornica Burgenland in posamezne zadruge plemenskih konj iz Nižjeavstrijskega. V skupini govede bodo predvsem zastopane večje skupine iz Tirolskega in Vorarlberga, razven tega pridejo posamezne kolekcije iz Salzburga, Štajerske, Koroške in Nižjeavstrijske k razstavi.

Prva avstrijska semenogojna razstava. Nižjeavstrijska deželna gospodarska zbornica priredi v okvirju poljedelske in gozdarske razstave na Wiener Herbstmesse 1930 od 7. do 14. septembra s sodelovanjem ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo in z drugimi glavnimi osebami prvo avstrijsko semenogoj-

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Čez nekaj dni je javil grajski Čuvaj Jurij Vamprecht grofu Filipu Brennerju kot poveljniku zaporov na Schlossbergu, da so privedli iz Maribora nekdanjega sluga grofa Tatenbaha Boltažarja Ribla. Dal ga je vkovati v železje, da se ga ne bi lotilo poželenje po poskusu pobega.

Okoli grofa Tatenbaha pa se je vedno bolj zoževala mreža, iz katere ni bilo več rešitve.

XX.

Tatenbahov branilec.

A vojni jim minister je
Takóle odgovoril:

K. Havliček.

Bilo je nekega večera začetkom marca leta 1670, ko so stopali po stopnicah velike hiše na Minoritskem trgu na Dunaju štirje plemeniti

37

gospodje v črnih žametastih plaščih, z jeklenimi meči ob strani, v prvo nadstropje. Krenili so proti mali dvorani, kamor jih je gospodar hiše kot svoje zaupne prijatelje večkrat povabil k tajnim razgovorom.

Ta hišni gospodar je bil cesarski državni minister in tajni svetnik Vaclav Evsebij knez Lobkovič in gospodje, ki so bili povabljeni na razgovor, so bili njegovi najbolj zaupni svetniki: grofje Montecucculi, Schwarzenberg, Lamberg, Nostic in kancler Hoher.

V dvorani so sedeli kot tajniki gospodje Abele pl. Lilienberg in Dorš.

Gospodje so sedli okoli okrogle mize, pokrite z zelenim prtom, na katerem je bilo pisalno orodje. Na mramornati mizici v kotu pa so bila postavljena različna okrepčila.

Nekaj trenutkov pozneje vstopi državni minister sam ter sede po kratkem pozdravu na zgornji konec mize.

»Gospodje,« povzame takoj besedo, »mi tvorimo danes vojni svet. V vojnem stanju smo, ni treba podrobnega razmotrivanja položaja. Tajna komisija, ki je bila zadnjič pod vodstvom kanclerja Hoherja v Gradcu, opisuje stanje kot zelo resno. Če se tudi ne sme verjeti vsaki govornici,

Vsak mesec

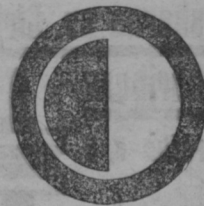
Din 13:-

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo
izhajali vsak mesec
en velezanimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila,
Maribor, Koroška 7

no razstavo. Ta semenogojna razstava, ki se letos prvokrat vrši in katere se lahko udeležijo originalni semenogojni vzgojevalci, to so taki kmetovalci, ki si držijo gojni vrt, ima nalogo opozoriti kmetovalce na dobre semenogojstva in jim povedati vire, kjer dobijo visokovredna gojna semena. Na razstavi bodo gojne vrste od žita in okopavine in sicer zrna žita, rastline in klasne poskušne gojnih vrst, razven tega razstlinski gojni pripomočki.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne. 581

Karl Mayjevi spisi.

Karl Mayjevih spisov novi zvezek in sicer III. knjige »Po divjem Kurdistanu«, je izšel. Cena 13 Din. Vsem čitateljem sporočamo, da bo sedaj za čas jeseni in zime izhajal Karl May tako, da bo vsak mesec nov zvezek izšel. Vabimo zato vse sloje, ki hočejo, da bodo knjigo točno dobili, da že zdaj naročijo tudi nadaljne zvezke. Tretja knjiga bo tudi zelo zanimiva. Imenovala se bo »Iz Stambula v Bagdad. Kdor še ni med naročniki teh spisov, mu svetujemo za zimski čas, da si jih oskrbi. Ne bo mu žal. Dosedaj so izšli torej sledeči zvezki Karl Mayjevih spisov:

I. Knjiga: »Križem po Jutrovem«:

1. zvezek: Jezero smrti.
2. zvezek: Kako sem v Meko romal.
3. zvezek: Pri Šamarih.
4. zvezek: Med Jezidi.

II. Knjiga: »Po divjem Kurdistanu«:

1. zvezek: Amadija.
2. zvezek: Beg iz ječe.
3. zvezek: Krvna osveta.
4. zvezek: Med dvema ognjema (izide 1. sept.).

Vsak zvezek stane 13 Din. Posamezna knjiga (4 zvezki) vezana v polplatno stane 65 Din, vezana v platno 70 Din. — Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5 in Aleksandrova cesta 6.

Au! Gost (domači hčerki): »Gotovo veliko pomagate mami pri domačih opravkih?« — Hčerka: »O, nekoliko že. Danes sem jaz na vrsti, da preštejem žlice, ko boste vi odšli!«

Maribor. Na praznik Marijin dne 8. sept., popoldne ob petih nam bode Poselska zveza v Zadružni gospodarski banki pokazala v svoji prireditvi, kako goji »Cvetina Borogradska« v srcu cvetko hvaležnosti in ljubezni napram starišem, ko nastopi službo pri grajskem oskrbniku, samo da reši očeta iz ječe. Vsi stariši in mladina dobrodošli v obilnem številu!

Svečina. Od severne meje prihajajo vesti, da se dela na narodnem in kulturnem polju s polnim parom. Katoliško prosvetno društvo je priredilo v nedeljo dne 24. avgusta v Svečini veliko narodno veselico v ogromnem prostoru pred grajsko kletjo, ki je pa bil ves s cveticami okinčan. Neumorno se je trudil predsednik gospod Frančišek Šerbinek, da je tehnična stran prireditve izpadla nad vse pričakovanje dobro. Svečinčani pač znajo zasnovati take veselice v velikem stilu. Navzoče občinstvo pa je vse elektriziral novi gospod šolski upravitelj Berce. Prvič je nastopil pod vodstvom gospoda upravitelja moški zbor (30 članov), ki je izvajal razne domoljubne pesmi v splošno zadovoljnost mogočne množice. Svečina vsestransko vidno napreduje in to po posebni zaslugi in neumornem prizadevanju novega gospoda šolskega upravitelja Jožefa Berce, ki je Svečino olepšal, zasadišči rože okoli šolskega poslopja, naredil je pred šolo novi prekrasni vrt z lično verando v sredini vrta, kar daje prostoru pred cerkvijo pestro sliko. Prosta zabava je trajala še v mrak v najlepšem razpoloženju, saj so se točila tam kaj najboljša izbrana svečinska vina. Blagemu gospodu upravitelju Zöhrrerju pa gre posebna zahvala, da je že v tretjič dal na razpolago veličastne graščinske prostore za veselico. Vsem gospodom, ki so pokazali toliko požrtvovalnost pri igri in zabavi, pa vsa čast, igralci pa so pobrali zaslužene lavorike.

Fantovski tabor pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, ki se je vršil v nedeljo dne 24. avgusta, je jako lepo uspel. V nabito polni cerkvi je pridigoval in maševal vlč. g. dr. Jeraj. Zunaj cerkve pa se je vršil krasen fantovski tabor, ki so se ga udeležili fantje iz šestih župnij Dravskega polja. Otvoril je fantovski tabor domačin-bogoslovec, vodil pa ga je domači vlč. g. župnik Spindler, ki ima tudi glavno zaslugo, da je tabor tako odlično uspel. Na taboru je najprvo govoril dr. Jeraj

o sodobnih nalogah fantovske prosvete, za njegovim govorom pa so se nizali kratki in jedrnat mladeniški govori, deklamacije ter krasne pesmi, ki sta jih odpela domači pevski zbor in posebno lepo še hajdinski fantovski zbor. Dravsko polje se je zdramilo prvo in zbiru navdušeno moško mladino pod katoliškimi in slovenskimi praporom.

Šoštanj. Prosvetno društvo priredi dne 7. in dne 8. septembra ob treh popoldne v Slomškovem domu dijaško akademijo. Spored je zelo pester in bogat. Poleg Bevkovega »Kajna« so na programu še deklamacije, recitacije, govor, pevske in violinske točke itd. — Vse, ki ljubijo mladino in njeno stremljenje, k prireditvi iskreno vabimo! Bóg živi!

Pišce. Prosvetni delavci v Pišcakah so na delu. Kar dve igri so priredili v enem mescu. Dekleta so dne 20. julija postavila na pišečki oder »Nežko z Bleda« z uspehom, kakor ga še ni doživela igra s samo ženskimi vlogami. Vse vstopnice so bile razprodane in še je bilo povpraševanje po njih. Fantje pa so, kakor še nikdar, kar stoje Pišce, pokazali toliko korajže in navdušenja, da so pod vodstvom naših dijakov, kljub temu, da so morali hoditi k vajam iz celo po eno uro oddaljenih vasi, pripravili »Desetega brata« v 14 dneh in so uspeli, kakor ob premijeri dne 15. avgusta, tako tudi ob ponovitvi dne 24. avgusta naravnost sijajno. — Letos so obhajali Piščečani 25letnico, odkar je bil »Deseti brat« prvič igran v Pišcakah. Kakor so si takrat globoko v spomin vtisnili gledalci vse prizore in osebe, posebno seveda Krjavlja, Desetega brata in Dolefa, tako se jih bo gotovo, smemo upati, tudi novi rod še dolgo spominjal.

Št. Iij v Slov. goricah. Velika narodna slavnost se vrši na praznik dne 8. septembra popoldne. Če bi bilo tudi slabo vreme, ostane slavnost kakor je določena. V tem slučaju je dovolj prostorov na razpolago v Slov. domu in bivšem Südmarkhofu. Prijazno vabimo vsa narodna društva iz Maribora in daljne okolice. Prijavljenih je že več pevskih društev, ki bodo nastopila. Tako se je prijaviло mlado narodno pevsko društvo iz Svečine, od koder bo sploh velika udeležba. Vspored bo zelo pester: Po dohodu vlaka iz Maribora bo pozdrav gostov na kolodvoru po akademiku g. Haucu. Ob cesti bodo stali slavoloki. Pred Občinskim domom (prej Südmarkhof) bo pozdravil udeležence in društva prvi slovenski župan šentiljski gospod Thaler. Pri slavnosti sodeluje slovensko pevsko društvo »Maribor« in godba Katoliške Omladine iz Maribora.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskanice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

vendar so podani glede grofov Zrinjskega, Nadasdyja in Frankopana vsi znaki izdajstva. Ne smemo zamuditi niti ure, drugače imamo opravke z Zgornjo Ogrsko.«

»To menim tudi jaz,« poseže vmes Montecucculi, izkušen vojskovodja, »nič več odlašati, nič več se pogajati. Vojna zoper upornike: to mora sedaj biti geslo.«

»Vendar,« pripomni Hoher, »sem mnenja, da se ne sme postopati prenašlo, ampak se mora še nekaj časa čakati, da se ti strupeni elementi sami med seboj uničijo. Znano nam je, da v taboru ogrskih nezadovoljnejšev ni edinosti, marveč sta Zrinjski in Nadasdy drug na drugega ljubosumna ter si v marsičem nasprotujeta.«

»Da,« pravi grof Nostic, »med seboj se pričajo ter si nasprotujejo, zoper cesarja pa so vsi edini.«

»Vi gospodje, delate s peresom,« reče Montecucculi kanclerju Hoherju, »vi ste previdni in zato počasni v izvrševanju svojih načrtov. Mi pa, ki nosimo meč, rajši presekamoz voz, če se ne da hitro razvozljati. Zarotnikom se je dalo dosti časa, da se spametujejo, zdaj je treba proti njim odločno in hitro delati.«

»To mislim tudi jaz,« poseže vmes grof

Schwarzenberg, »nič več prizanesljivosti, nobene milosti za ogrske zločince.«

»Ne, gospodje,« povzame minister besedo, »dva pota sta, pot milosti in strogosti, prvi je nedvomno najboljši in treba se ga je držati, dokler je sploh mogoče. Nedavno je bil pri meni škof iz Zagreba ter se je potegoval za Zrinjskega, češ, da je le zaradi tega tako vznevoljen, ker ni bil nikdar odlikovan. Naj bi se škofu dalo zagotovilo, da bo grof Zrinjski pomiloščen, ako se takoj uda.«

»Se strinjam,« vzklikne kancler Hoher, »toda mislim, da v tem zagotovilu ne sme biti govora o milosti. To bi namreč po mojem mnenju naprotovalo dostojanstvu vladarja, ki se vendar ne bo pogajal z izdajalci.«

»Gospod kancler mi govori iz srca,« zakliče Montecucculi, »mislim, da Zrinjskemu ni zupati. Ali ni obljubil lani zvestobo ter je izdal Nadasdyja in vendar ni ostal mož beseda.«

»Ne morem glasovati za pot milosti,« pripomni Lamberger, »če se spomnim, s kakšno predrznostjo je izrekel grof pri odhodu v predsobi Njegovega Veličanstva besede: »Mene se še bodo bal. S temi besedami se je zapisal smrti.«

»Znano je,« reče grof Nostic, »da zahteva Zrinjski Hrvatsko zase in Sedmograško za sve-

Nastopijo še razna druga društva. Slavnostni govor ima domači rojak gospod F. Žebot. Med oficijelne točke spada tudi skupna udarnostna izjava kralju. Prosta zabava se vrši v slučaju lepega vremena na prostem v okolici Slovenskega in Občinskega doma. Domače mladenke in gospe so organizirale šotore, ki bodo posebno vabljivi. Vabimo posebno domačine, sosede ter rojake iz Maribora in drugih krajev, da se udeležijo v velikem številu te slavnosti, ki obeta biti ena največjih letošnjih v mariborskem okrožju. Posebno vabimo dobrotnike širom Slovenije, ki so pred 20 leti z darovi omogočili zgradbo zbirališča obmejnih Slovencev. Pridite tudi vsi tisti, ki ste bili pred 20 leti priče divjanja in huronskega vpitja Nemcev. Mariborčane in okoličane opozarjamo, da vozi točno ob pol dveh popoldne iz Maribora ojačen osebni vlak v Št. Ilj, a vrača se zvečer ob osmih iz Št. Ilja. Izpred glavnega kolodvora bodo vozili od enih popoldne naprej mestni avtobusi v Št. Ilj, a vračali se bodo zvečer od 6. ure naprej in do devetih iz veselicega prostora.

Cerkveni koncert pri Veliki Nedelji. Cecilijino društvo za stolno župnijo v Mariboru priredi v nedeljo, dne 14. septembra tega leta ob priliki svojega izleta cerkveni koncert pri Veliki Nedelji. Nastopi stolni pevski zbor — do 30 pevcev in pevk — ki ga spremlja 20 članska godba, sestavljena iz mariborskih civilnih in vojaških godbenikov. Skrbno sestavljen spored bo nudil dovolj užitka vsakemu poslušalcu. Začetek točno ob treh popoldne. Po koncertu ugodna železniška zveza, ki omogoča tudi daljnim okoličanom, da se te prireditve, ki je prva te vrste na deželi, udeležijo.

Slovenija vas pri Hajdini. V nedeljo, dne 7. septembra ob 15. uri popoldne nastopijo na vrtu g. Žeraka, trgovca v Slovenji vasi dijakki od Sv. Barbare v Halozah s krasno gledališko predstavo. Na sporedu je zanimiva igra »Naši dijaki«, komedija v dveh dejanjih ter nadvse smešna prizora »Kmet in avtomat« in »Nace Hlačnica«. Vrh tega zapoje dijaki na odru več krasnih pesmi pod vodstvom g. organista Fr. Bračko in dva zelo smešna kupleta. Takoj po predstavi se vrši na istem prostoru prosta zabava s šaljivo pošto, ameriškano dražbo zajcev in drugih predmetov. Pri prosti zabavi igra domača godba. Gostom bodo na razpolago topla in mrzla jedila ter pristna vinska kapljica. Naj nihče ne zamudi te lepe prilike, kjer se lahko za mal denar tako dobro in pošteno zabava. V nedeljo torej vsi k. g. Žeraku. V slučaju slabenga vremena prireditve odpade.

Novejše.

Krvave demonstracije delavstva se se vršile dne 1. septembra v Budimpešti. Nastopila je policija in vojaštvo z orožjem. Beležijo pet mrtvih in 200 do 300 težje in lažje ranjenih. Delavstvo je napravilo veliko škode. Po poročilih sta vpostavljena zopet red in mir.

V Varšavi so se vršile dne 1. septembra velike demonstracije proti Nemcem, ker nastopa Nemčija z zahtevo po spemembi mirovne pogodbe na škodo Poljakov. Na Poljskem so bili te dni aretirani voditelji Ukrajincev in komunistov.

DOPISI

Hrastnik. Tukaj je umrla 1. septembra po daljši bolezni in v visoki starosti gospa Alojzija Dernovšek, rojena Roš. Blagopokojna je bila znana krčmarica narodne Dernovškovke gostilne v Hrastniku, dobra mati, skrbna gospodinja in zavedna Slovenka. Njenemu žaljočemu možu in sinu g. primariju dr. Janku Dernovšku naše sožalje, rajni Alojziji ostani časten in hvaležen spomin.

Sv. Jernej pri Ločah. Dolgo že od nas nismo ničesar spustili v svet, zato pa povemo tokrat nekaj več. Zdravi smo. Od marca do srede julija nismo imeli mrliča. Dosedaj jih imamo letos skupaj pet, tri odrasle in dva otroka. Krstili smo jih 22, poročilo pa se je osem parov, od teh pet Marijinih družbenk. — Toča, ki nas je obiskala 15. avgusta popoldan, hvala Bogu, ni v župniji napravila posebne škode. Hudo pa je udarila vinograde naših kmetov v loški župniji.

Golavabuka pri Slovenjgradu. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo, ustanovljeno leta 1929, praznuje dne 7. septembra tega leta izredno slovesnost, namreč blagoslovitev novega gasilskega doma in nove motorne brizgalne, ki jo je društvo nabavilo pretekli mesec. Slovesnost se vrši po sledečem sporedu: Dopoldne ob pol 8. uri sprejem gostov na postaji Turiška vas pri vlakcu, ki prihaja iz Velenja, in ob 8.15 pri vlakcu iz Dravograda. — Nato bo pohod k gasilnemu domu v Tomažko vas, tam ob pol 10. uri sveta maša s pridigo na prostem, po sveti maši blagoslovitev briz-

galne in gasilskega doma ter razni pozdravni in slavnostni govori. Po končanih obredih je odmor in kosilo. Popoldne: ob pol 14. uri začetek velike vaje mislinjskega gasilskega okrožja. Po končani vaji se prične velika vrtna veselica s srečolovom, šaljivo pošto ter raznimi zabavami na vrtu tovariša g. Ivana Sorman v Tomažki vasi. Čisti dobiček prireditve je namenjen za kritje dolga na motorni brizgalni, zato se društvo najvljudnejše priporoča za številno udeležbo. Za dobro jed in pijačo bo preskrbljeno v zadostni meri.

Sv. Križ pri Dravogradu. Pri romarski cerkvi sv. Križa se vrši v prvi polovici septembra več cerkvenih slovesnosti in izobraževalnih prireditev. V petek, dne 5. septembra je prvi petek. V nedeljo, dne 7. septembra ob 9. uri predpoldan sveta maša, nato delavski tabor krščanskih socialistov iz Maribora in drugod. Govorita gg. prof. Ivan Prijatelj in Jos. Rozman. Tabor se vrši ob vsakem vremenu. V ponedeljek, dne 8. septembra, praznik Marijinega rojstva, sta dve sveti maši in pridiga. Napovedana je tudi nemška procesija od Sv. Lovrenca nad Ivnikom. V petek, dne 12. septembra god Imena Marijinega, je več svetih maš. V soboto pride po radeljski cesti procesija iz Ivnika in okolice. Prihod k Sv. Križu ob 6. uri zvečer. V nedeljo, dne 14. septembra, spomin povišanja sv. Križa, se obhaja slovesnost kakor prejšnja leta. Prva sveta maša ob petih zjutraj.

Sv. Barbara v Halozah. V četrtek, dne 28. avgusta je izgubil prevoznik (postiljon) pošte Sv. Barbara v Halozah na cesti od borlskega mosta do Sv. Marka pri Ptujcu zavitek z napisom: »G. Roza Pavlič, gledališki frizer, Ptuj.« V zavitku je bila namreč izposojena lasulja. Kdor je našel ta zavitek, se naproša, da ga vrne g. prevozniku pošte Sv. Barbara v Halozah.

Zgornje Laše. Iz znane Janezove hiše je dne 24. avgusta na god sv. Jerneja, farnega patrona v Zibiki streljal sin Franc z možnarji. Pri zadnjem blagoslovu mu je razneslo možnar in eden drobecv mu je odnesel zadnji del glave, da so mu izstopili možgani, nakar je mrtev padel na obraz. Bil je v najlepši dobi mladosti, v 21. letu, mirnega in veselega značaja, da ga je imelo vse rado, kar je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudi. Od hiše žalosti je vodil pogreb domači g. župnik v spremstvu strica Cirila Bračko, frančiškana v Mariboru. V cerkvi je govoril poslovilne besede domači g. župnik. Dragi Franc, težko smo se ločili od tvojega groba, ker smo te ljubili. Preostalim naše iskreno sožalje!

jega zeta ter da se pri tem zanaša na pomoč Turka. Baron Locatelli nabira na tihem zanj dragonce in deželni glavar Goriške, Karol grof Thurn je tudi že v tej zvezi. Krivda Zrinjskega je torej večja kakor Nadasdyja, ker Nadasdy se ni pogajal s Turki. Zato mislim, da se mora postaviti svarilen vzgled.

»Seve,« pripomni kancler, »če se Zrinjski ne podvrže, kar ni verjetno, se mora proti njemu postopati nad vse strogo.«

»Zato, gospodje,« reče knez Lobkovic, »posvetujmo se, kaj je storiti. Prej mi pa povejte, gospod kancler, kako je na Štajerskem. Ali imate zanesljiva poročila o načrtih upornikov, ki hočejo tudi tukaj uprizoriti upor? Kaj je z grofom Erazmom Tatenbahom, kateremu je naročilo Njegovo Veličanstvo, da posebno pazi na početje zarotnikov, v resnici pa tudi sam nima poštenih namenov.«

Takoj se dvigne gospod Abele pl. Lilienberg ter reče s povdarkom:

»Tako ga obrekujejo sovražniki. Grof Erazem Tatenbah pa je najbolj poštena duša, on ljubi življenje in veselje in zdaleka ne misli na kakšno zarotniško podvzetje zoper vladarja.«

»Vendar se je,« poseže vmes knez, »nam po-

ročalo, da je grof mnogokrat v družbi upornikov, zlasti ga je večkrat videti v gradu Čakovcu.«

»Mogoče,« odvrne Lilienberg, »toda to družbo išče gotovo le za to, da se osebno prepriča o vsem, kar se pripravlja na Ogrskem in Hrvatskem zoper kralja in gospoda. Ne, grof Tatenbah je zvest državni služabnik in je morda danes na potu, da poroča Njegovemu Veličanstvu o nakanah upornikov.«

Tako je zagovarjal gospod Abele pl. Lilienberg svojega prijatelja grofa Erazma Tatenbaha. Toda môt il se je. Grof Tatenbah je imel v tem času vse druge misli ter koval druge načrte.

Še je bil čas, da bi se rešil, ako bi namreč bil v resnici storil to, kakor je o njem mislil njegov prijatelj Lilienberg. Toda grofa Tatenbaha je omamila prikazen, ki jo je videl pri vedeževalki na Ptujskem polju v oni noči pred godom svetega Antona.

Ona krasna postava, ki mu je ogrnila vodski plašč okoli ramen, mu je stala vedno pred očmi. Naprej, naprej, mu je klicalo, da mu je že skoro zvenelo v ušesih, vedno višje, dokler ne doseže zaželjene časti. Ko se dvigne na razvalinah celjskega gradu zopet mogočna stavba in trdnjava, bo tamkaj gospodoval kot ponosni, mo-

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihanec — postane redovnik« in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

Ojstrica. Mesec gre zopet h koncu in odhaja k svojim prednikom v kraj nepovratnosti. Posebna se ni pri nas ničesar zgodilo razven slovesnosti pri takozvanih »Treh križih« ob začetku meseca dne 3. avgusta. Že na predvečer je naznanjalo 32 kresov daleč tje dol po Dravski dolini in še dalje tje prek po Pohorju, da se bo tu nekaj posebnega vršilo. Imeli smo blagoslovitev novih »Treh križev« in sv. mašo pod milim nebom. Lepo število ljudstva iz domače ojstriške in sosedne dravogradske župnije se je zbralo okoli znamenja ob cesti in bližnji planoti ter z izvanredno pozornostjo sledilo obredom blagoslovitve, govoru in daritvi sv. maše. Bilo je res lepo, prav ganljivo, videti na tej planini množice v raznih skupinah stoječo, sedečo, klečečo, kakor nekdanj za časa Kristusa v puščavi. Vršila se je prav v srce segajoča planinska pobožnost. Izrazila se je misel, da bi bilo ven-

darle primerno, postaviti na tem kraju mesto znamenja majhno cerkvico-podružnico, kar bi prebivalci te okolice, ki jih je Bog obdaril z malo boljše mero premoženja kot druge, že zmogli. Predniki naši so baje to zamudili. Pred tolikimi in tolikimi stoletji, tako pravi pravljica, so se nad tem mestom od časa do časa pastirjem in mimoidočim prikazovali trije križi s sv. Trojico in bi se naj tu zidala cerkvica v čast sv. Trojici. Takratna lastnica te planote (Poltnikove ravne) pa je to odločno zavrnila, češ, da nima prostora za take reči, in trije križi s sv. Trojico so zginili ter se začeli prikazovati nad skalo, kjer zdaj stoji cerkvica sv. Trojice nad Labudom. Ondotni prebivalci so torej ubogali prikazen in sezidali cerkvico. Tu se je pa tekom časa napravilo znamenje »Treh križev«, to je tri križe in pod nekoliko višjim srednjim križem kapelica sv. Trojice. Sedajni lastnik g. R. Grögl je

nadomestil stare prhle križe z novimi in tudi kapelico popolnoma preuredil, ne mara da bo prihodnji rod častil križ Kristusov in sv. Trojico ne več pod milim nebom, ampak v lični cerkvici. Gospodu Gröglu pa naj ljubi Zveličar češčenje njegovega sv. znamenja zaznamva v knjigi življenja z zlatimi črkami!

Razvanje pri Mariboru. Smrt dveh odličnih vaščanov. Tukaj je umrl Grašič Peter, posestnik in občinski svetovalec ter od ustanovitve Gasilnega društva njegov delaven član in požrtvovalen gasilec. Pokopan je bil ob veliki udeležbi vaščanov ter častnega števila gasilcev. — Umrla je Mlaker Neža, stara 69 let. Rajna je bila vzorna in globoko verna slovenska mati. Možu skrbna žena, otrokom ljubeča mati, dobra sosedka in dobronica ubogih. Naj oba vaščana in sosedka počivata v miru! — Gostilno in trgovino Kotz je prevzel g. Lebe Slavko. Zraven dobre postrežbe sta v gostilni gostom na razpolago »Slovenec« in »Slovenski Gospodar«.

Hoče. Da so Hoče zdrav kraj, spričuje dejstvo, da ima 200% več rojenih ko umrlih. Vendar pa tudi smrt zahteva svoje žrtve. V Razvanju sta zadnje dni vsled mrtvouda umrla gospod Peter Grašič, znan godec in voznik, dne 18. 8. dopoldne še je hodil zunaj — enkrat prej ga je oplazila že kap — potem je šel v osbo, si pripravil posteljo, se vlegel in umrl v par minutah, star 54 let. Par dni pozneje je umrla tudi vsled srčne kapi gospa Neža Mlaker, žena razvanjskega cerkvenega ključarja Franc Mlakarja. Bila je vzorna slovenska in krščanska mati, vrla žena in gospo dinja, v njeni družini je vladala vedno medsebojna ljubezen, vzgojila je vrle, sebi podobne otroke. Iskreno sočutje blagi družini Mlakarjevi! V tretje gre rado, pravijo ljudje, in res si je smrt izbrala še tretjo žrtev. V bolnici je umrl minuli torek vsled operacije zaradi želodčnega raka gospod Jakob Kropce iz Pivole, star 48 let, ter zapušča vdovo z devetimi otroki v starosti od 2 do 21 let. Bil je zaveden narodnjak in dober družinski oče ter bil tudi član hočke godbe. Iskreno sožalje težko prizadeti družini, vrli mož pa naj rajski mir uživa! — Prepojilnica Rütgers v Hočah je letos dobila večje naročilo od državnih železnic, tako da je zdaj zaposlenih 150 delavcev. Da bi tako tudi ostalo v bodoče!

Št. Peter pri Mariboru. Pri nas je bila pokopana 58letna Rojko Marija. Naj v miru počiva! — Za člana občinskega odbora je imenovan Bračko Janez, kmet iz Vodol, in sicer kot naslednik rajnega Fluher Ljudevita. — Prosvetno društvo »Skala« opozarja one, ki

ZARAZVEDRILLO

Darilo odvetnika. Odvetnik je vodil pravde za več kmetov iste vasi. Neko jutro jih pride devet k odvetniku, da bi zvedeli, kako je s pravnimi. Da ne smejo priti prazni, to so kmetje dobro znali in zato so s seboj prinesli purana. Prvi s puranom v naročju se predstavi odvetniku; ta ga prijazno sprejme, dá mu zahtevano pojasnilo in mu reče, naj odda purana v kuhinji. Drugi pride zopet s puranom pred odvetnika in opravi isto; pride tretji, četrti do devetega, vsak s puranom v roki in vsakega napoti odvetnik s puranom v kuhinjo. Ko so tako klijenti opravili svoj posel in odšli, se odpravi odvetnik veselega srca v kuhinjo devet puranov. Ali v kuhinji ni bilo niti enega purana, ker so bili kmetje vsi skupaj prinesli samo enega purana v mesto in je bil vsak odvetniku le pokazal purana, dal mu ga pa ni nobeden svojega, ampak so vsi skupaj imeli samo enega, a še tega so si odnesli v krčmo, kjer so ga spekli in pojedli.

Pri zdravniku. »O, že vidim . . . Dobro . . . Povejte mi, gospod, ali dobro

spite?« — »Kot polh.« — »Kakšen imate tek?« — »Izvrsten. Jem kot volk.« — »Hm, ali kaj pijete?« — »Kot kanja.« — »E! Ali ne čutite včasih kakih slabosti?« — »Jaz? Nikoli. Močan sem kot bik.« — »Morda imate včasih moten vid?« — »Nikdar. Vidim kot ris.« — »Ali imate kedaj težke noge?« — »Ne. Tečem kot zajec.« — »No, potem vam ne morem drugega svetovati, nego da se obrnete do kakega živinozdravnika!«

Nekega hribelazca je v gorah dohitela noč in moral se je zateči v samotno hišo. Tu so imeli le eno sobo in tudi le eno posteljo, dasi je bilo šest otrok v družini. Žena je po dva otroka dajala v posteljo in kakor hitro sta zaspala, ju je potegnila iz postelje na tla, kjer sta spala dalje. »Tako, zdaj je pa postelja že prosta«, je dejala gospodinja turistu. Ker je bil utrujen, je takoj zaspal. Ko se je zjutraj prebudil, se je znašel na tleh med otroci, stara dva sta pa lepo v postelji smrčala.

Naravno čudo. Janez: »Ali bi rad videl kakšno naravno čudo?« — Miha: »Kar pokaži mi ga.« — Janez (pokaže gospoda, ki se piše Oreh ter nosi v roki zavitek jabolka): »Glej, to je Oreh, ki nosi jabolka.«

★

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroška c. 5

gočni vojvoda, ob njegova strani pa bo ona, ki ga je navdušila za to idejo. Takrat bo izvršeno to, o čemer je sanjal, s tem bo zagotovljena njegova častihlepnost, takrat bo samostojen vladar lepe slovenske pokrajine.

Na krilih domišljije se je zibal in dvigal, pri tem pa ni opazil brezdna, ki se je že odpiralo pred njim. Preslišal je glas svoje blage soproge, ki mu je klicala: Erazem, odnehaj, drugače je prepozno. Njegova usoda je v tem trenutku bila odločena, njegova poguba se ni dala več odvrniti.

XXI.

Petek — nesrečen dan.

Nebeških zvezd, ki so mi prej stjale,
Rešilna luč me v noči več ne vodi;
Temé po potih mojih so nastale.

Stritar.

V veliki viteški dvorani palače deželnih stanov v Gosposki ulici v Gradcu so v petek, dne 21. marca 1670 gospodje deželnih stanov sedeli pri veliki hrastovi mizi.

Bilo je izvanredno zborovanje, ki ga je skli-

cal grof Brenner kot predsednik tajnega stanovskega urada po svojem namestniku grofu Ivanu Maksu pl. Herbersteinu.

Sedeli so pri mizi plemeniti gospodje Karol grof Saurau, Ivan Friderik baron Tyrndl, Ivan Gašper pl. Kellersperg, grof Filip Brenner, razun teh je bilo še več drugih štajerskih plemenitašev in gospodov.

Iz Dunaja je prispel cesarski vladni svetnik Henrik Herwart pl. Hochenburg s posebnimi navodili, ki jih je prejel na cesarskem dvoru.

Velika stenska ura z zlatim okrasjem in s podobo smrti nad kazalci je udarila ravno deveto uro. Svečan mir je bil v celi dvorani, le stopanje straže po hodniku in pred dvorano ter tuljenje vetra se je slišalo.

Zdajci se dvigne predsednik tajnega sveta, resni, vladarju zvesto vdani Filip Brenner ter začne govoriti s posebnim povdankom:

»Mi smo vas, velespoštovani in odlični gospodje, povabili k temu izvanrednemu zborovanju v tej pozni uri, ker preti skrajna nevarnost in ker je zato nujno potrebno, da pokažemo ravno v tem času našemu premilostljivemu gospodu in cesarju svojo zvestobo. Ni več dyoma, da je na delu daleč razširjena veleizdajniška zarota,

si ne morejo naročiti časopisov, da so jim isti brezplačno na razpolago v društveni knjižnici. Na razpolago so naslednji časopisi: Slovenski Gospodar, Pravica, Naš Dom, Nedelja, Bogoljub, Kraljestvo Božje, Katoliški Misijoni, Cvetje, in še drugi. Šentpeterčani, segajte pridno po dobrem in krščanskem berilu!

Sv. Peter pri Mariboru. Kakor vsako leto že skozi desetletja, tako se vrši tudi letos na Malo Gospojnico dne 8. septembra velika romarska pobožnost na Gorl. Spored je sledeči. Na predvečer ob šestih pridiga romarjem v pozdrav, nato pete litanije Matere božje z blagoslovom, nato rimska procesija. Spovedovalo se bo ves popoldne do poznega večera. Na Malo Gospojnico se spoveduje od 4. ure zjutraj, sv. obhajilo ob 5. uri, ob šestih pete sv. maša na dober namen antonjevške procesije, po sv. maši pridiga. Ob 8. uri in 9. uri tiha sv. maša. Ob 10. uri pridiga, nato slovesna asistiranja sv. maša. Med sv. mašo je darovanje za gorsko cerkev. Popoldne ob treh so na Gori večernice, pete letanije s sv. blagoslovom, ob koncu darovanje. Častilci Marijini iz mariborske okolice in iz Slovenskih gor, pridite pozdravit in počastiti gorsko Mater božjo. Saj je bila vedno in ostane: pribežališče grešnikov, tolažnica žalostnih, pomoč kristjanov. Marijina cerkev se bo deloma že letos, deloma drugo leto na zunaj prenovila, da bo v veselje vsem romarjem in v kras našim lepim Slovenskim goricam. Prispevajte radi vsi v ta namen, pa bo gorska Mati božja vam vesm dobrotljiva in usmiljena mati.

Podova pri Račah. Tukaj je dne 22. avgusta po daljši bolezni za vedno zatisnil svoje trudne oči posestnik in železniški vpokojenec g. Ivan Arnecl v starosti 60 let. Ni mu bilo usojeno, da bi užival mirno življenje v pokoju, poklical ga je Vsemogočni v drug zasluženi pokoj. Pokojnik je bil veren katoličan, večletni naročnik »Gospodarja«, je bil blaga duša, ki nikomur ni bil sovražen in sovražnika ni imel. Napravil je pred kratkim zadnjo božjo pot na Brezje, ki je bila zanj že zelo težavna. Pokopan je bil v nedeljo dne 24. avgusta, na farnem pokopališču v Slivnici. Pogreb je pokazal, da je bil pokojnik priljubljen v tem kratkem času njegovega bivanja v tuk. občini, je blagopokojnika spremlila množica ljudstva k večnemu počitku. Tudi Gasilno društvo, kojega podporni član je bil, je delalo pokojnemu zadnjo častno stražo. Njegovi ženi naše sožalje, njemu pa bodi zemljica lahka in Bog milostljiv njegovi duši.

Sv. Lovrens v Slov. gerleah. Prvi avto je pribrel dne 25. avgusta na visok hrib Senčak, kateri je visok 300 m nad morsko gladino. Ljudstvo je kar občudovalo, kako je prišel na ta hrib. Sadna letina je tukaj prav obilna ter lepo sadje. Mešetarjev je dovolj. Jabolkom pa taka imena dajejo, da jih najboljši strokovnjaki ne poznajo. — Romarska procesija v Ruše se bo 12. septembra vršila od župnijske cerkve sv. Lovrenca kakor po navadi vsa leta.

Sv. Martin na Pohorju. Dne 20. avgusta je tukaj po dolgi in mučni bolezni umrla posestnica gospa Marija Furman, rojena Kapun, hči veleposestnika Žigerta iz Bojtine, v najlepši dobi svojega življenja, stara komaj 24 let. Kako je bila priljubljena in dobrotljiva, je pokazal njen pogreb, katerega je vodil vlč. g. Sinko Franc in katerega se je udeležila ogromna množica občinstva iz Šmartna, Maribora, Slov. Bistrice in Polskave. Drago rajniko si ohranimo v častnem spominu ter jo priporočamo v molitev. Žalujemo pa naše sožalje!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Veselo so pokali možnarji na predvečer dne 17. avgusta v Bratonečicah ter oznanjali daleč okrog radost in slavje naslednjega dne. Pri komaj pred dvema letoma prenovljeni kapeli sredi vasi je čakal blagoslovitve novi zvon, ki so ga na pobudo gospoda župana Potočnika kupili za božjo čast vneti vaščani Bratonečki. Naslednji dan je ob asistenci č. g. kaplana novi zvon

blagoslovil vlč. g. duhovni svetnik in župnik Matija Zemljič, ki je v lepo vezani besedi orisal zvon kot spremljevalca čutil človeka in glasnega klicarja, da je tudi sredi dela treba dati Bogu, kar je božjega. Nato je domači cerkveni pevski zbor zapel lepo prigodnico in pesem »Večerni zvon«, nakar se je že oglasil iz lin novi zvon v radost in veselje vsem navzočim. Zadovoljni in veseli gostje, ki so se nato zbrali v županovi hiši, so se spomnili društvenega doma pri Sv. Tomažu ter darovali zanj 152 Din., nakar je navzoči gimnazijec J. Munda navduševal navzoče fante in može, da naj bi se združili ter kar je zdaj samo želja nekaterih postala potreba vsem, da se namreč ustanovi skupno s sosednjimi občinami po celi dolini prostovoljno gasilno društvo, ki bi bilo v slučaju nesreče ognja prava ljudska samopomoč za celo tomaževsko pa tudi sosedne župnije. Kakor je bilo spoznati, ta želja pri marsikateremu ni več nova, ker se že po celi dolini govori o tem. Torej karajže je dovolj, treba je le še dejanj. Morda že ni več daleč dan, ko stopimo združeni na plan! — Žalostno so zapeli zvonovi naše farne cerkve dne 27. avgusta ter oznanjali, da je angel smrti spet utrgal eno cvetko na gredičici tuk. dekliške Marijine družbe ter jo presadil v pravo nebeško Marijino družbo. Ni še minil dober mesec, kar so belo oblečene družbenke spremljale sestroso trpinko Miciko Hergula na zadnji poti. Pa so že spet dne 29. avgusta korakale belo oblečena dekleta z žalno kopreno ovito zastavo proti farnemu mirodvoru, spremljajoč žrtev neizprosne jetike 25letno Roziko Pavlinič iz Senika. Ni še minilo dve leti, kar je bila žrtev jetike mlajša sestra Katika, pa je že kruta morilka iztegnila roko po drugi žrtvi. Na pokopališču se je od vzorne Marijine družbenke, kar je pokazal veličasten pogreb, poslovila prednica družbe, zahvaljujoč se vsem dragim rajne, ki so ji kakorkoli lajšali zadnje ure, zlasti botru in dobri kumici, ki sta uporabila vsa sredstva, da ji vrneto zdravje. Toda Vsemogočni je sklenil čisto drugače. Cvetka se je razcvetela dovolj, za to je bila presajena v božji vrt, da bi je hudo bija sveta ne omadeževala. Vsem žalujemo pa naj lajšajo bol besede nagrobnice, ki jo je zapel cerkveni pevski zbor »Marijin otrok, blagor ti!«

Sv. Tomaž pri Ormožu. Dne 19. avgusta se je prikazoval po naših vaseh prefrigan vlomski tatilček, ki si je kar pri belem dnevu dovolil posetiti hiše, kjer ni bilo nikogar doma. Tako je krog 10. ure predpoldan vlomil v hišo Mihaela Šef v Koračkem vrhu, kjer se je nadejal precej okroglih dinarčkov. Ali v kljub skrbnemu iskanju po sobi se mu ni posrečilo, priti do zaželjenega uspeha. Vzel je le neko denarno knjižico ter se podal izvrševati svoj poklic k sosedu Magdiču. Tukaj se je polastil precejšnje svote denarja in izginil z dragocenim prstanom. Po varnem odih nekje jo je odkrevsal v vas Pršetinci in se začasno nasehl v stanovanju Marije Lašič. Mislil si tudi tukaj nekoliko izboljšati svoje gmotno stanje. Ali tu mu ni bila sreča mila. Nepričakovana vrnitev domačih mu je podžgala motor, da je vozil čez drn in strn, mogoče z brzino 120 km na uro. Za na pot si je vzel le nekaj denarja in nož. Vloviti ga se ni posrečilo, ker so ga lovile same ženske z besedami: »Primitite tatal! On pa je odgovarjal: »Primitite, primitite ga, v grmovju je skrit!« Uzmovič je star kakih 27 let, nosi plavo obleko in dolge lase ter naglašča besede nekoliko v nemškem narečju.

Ljutomer. Na naši glasheni šoli se vrši vpisovanje dne 8. t. m., to je na praznik, v glasheni šoli od 8. do 12. ure dopoldne. V prihodnjem šolskem letu se bo poučevalo klavir, gosli, klarinet, flauta, mladinsko petje in teorija. Podrobnosti na deski in na letakih.

Spuhlja pri Ptuj. Prostovoljno gasilno društvo Spuhlja naznanja, da ima slovesno blagoslovitev novega gasilnega stolpa združeno z veliko vrtno veselico v nedeljo dne 7. sep-

tembra. do dveh popoldan na vrtu tovariša Konrada Toplak za Gasilnim domom. Na sporedu je srečolov, šaljiva pošta itd. Na veselici sodeluje godba na pihala ter pevsko društvo »Slavec« iz Gerečje vasi.

Velika Nedelja. Dne 25. avgusta je v Mariboru po krajši, mučni bolezni preminula gospa Alojzija Mlakar iz Runeča. Pokojnica je bila verna in dobra krščanska mati ter članica raznih katoliških cerkvenih bratovščin. Gotovo pa svoje smrti ni pričakovala tako nenadoma, ko se je mudila na obisku pri svojem sinu Janku, ki slušbuje v Mariboru. Toda klic Gospodov jo je tudi tu našel pripravljeno; bila je previdena z zakramenti za umirajoče ter se s temi tolažili sv. vere podala v večnost. Rojena je bila dne 7. junija 1866 ter bila že od nekdanj naročnica »Slovenskega Gospodarja« in drugih katoliških listov. Bodi ji Bog obilen plačnik!

Velika Nedelja. V nedeljo dne 24. avgusta, je bilo naše pokopališče pozorišče bridke žalosti. Položili smo v okrilje matere zemlje še mlado mater Amalijo Bokša, rojeno Erlih, ženo našega nad vse priljubljenega postajenačelnika g. Ivana Bokša. Nobeno oko ni bilo suho ob pogledu na ubogo malo dečico, katera je stegovala svoje ročice v temno jamo in bridko jokala. G. Bokšu in celi rodbini Bokševi in Erlihovi bodi na tem mestu izrečeno naše iskreno sožalje!

Šmartno ob Paki. Umrl je dne 19. avgusta naš najstarejši mož v župniji Janez Krznar, star 92 let. Do zadnjega je prihajal in še letos je prišel v župnijsko cerkev k službi božji, akoravno je imel daleč in težavno pot. Rad je zahajal tudi na goru Oljko. Bil je vesele narave, šaljiv in še v preteklem letu sem ga videl, da se je lotil težjega dela. Tudi kadil je še v zadnjem času. — Dne 23. avgusta je pa umrl Franc Matek. Hitro je končala njegova bolezen s smrtjo. Dne 22. avgusta zjutraj na zgodaj je zbolel, prihodnji dan pa je že umrl. Naj v miru počiva!

Vitanje. Grda in vse graje vredna je naveda, oziroma razvada, da nekateri fantje med službo božjo, namesto da bi šli v cerkev, pa postajajo zunaj cerkve. Tako jih je na šentjernejsko nedeljo pri Sv. Antonu sedela cela vrsta za nekim plotom. Nekaj se jih je senčilo za veliko skladnico drv. Drugi pa so se zabavali s hojo sem in tja in so se končno približali kotu, kjer se je nahajal mal hlevček z dvema cerkvi darovanima pujskama, ki sta čakala, da bosta prodana na javni dražbi. Z glasnim šundrom so motili pobožne molilce v cerkvi. Pravega mladeniča pa je sram, postajati med službo božjo zunaj cerkve. To so večinoma le fantiči do 15 do 18 let, za katerimi ne gleda skrbno oko in ki jih ne doseže ostra roka staršev.

Polzela. Ker se kljub jasnim izjavam odbora še nadalje vzdržujejo vesti glede nepoštenega upravljanja s fondom za zgradbo novega Društvenega doma na Polzeli, sem prisiljen, ne glede na to, bo li komu prijetno, podati javnosti sledeče pojasnilo: Leta 1926 so naša mladinska in prosvetna društva sklicala sestanek, na katerem se naj bi izvolil gradbeni odbor. Ker takrat nihče od povabljenih ni hotel prevzeti niti častnega mesta v predsedstvu, je mladina v zavesti si svojega poslanstva, začela sama zbirati potrebna sredstva za dom. S časom je zbrala, sicer mali, a za naše razmere precejšen znesek in je hotela kljub zaprekam in gotovim žrtvam iti še dalje ter doseči svoj cilj. Gotovi krogi so to naše stremljenje omalovaževali, mnogi prezirali in nam nasprotovali. Takrat se je tudi razbila akcija za kompromisno sodelovanje, ker pač gotovi ljudje niso imeli smisla za potrebe ljudske prosvete. Nam so sicer preprečili stavbo doma, sebi pa, mesto lovorik, napravili moreči dolg. In konec tega je, da tisti, ki so vedno šli preko nas, zahtevajo naš denar za poravnavo svojega dolga. Poleg tega še klevete proti predsedniku odbora, gospou Leo Špacapanu, za kar se jim bo imenovani za-

hvalil sodnijskim potom. Polagati račune pa smo obvezani edinole na občnem zboru Prosvetnega društva in nikomur drugemu. Seve člani društva radi komodnosti gospodje niso. Obenem izjavljam po sklepu celokupnega odbora, da bo fond kljub vsem intrigam ostal neokrnjen svojemu namenu in to zato, ker ima pravno podlago v pravilih Prosvetnega društva. Gradbeni fond od dne 21. avg. t. l. apravlja mesto predsednika podpisani blagajnik. Istotako je Prosvetno društvo sklenilo, da da ves čisti dobiček od »Pasijona« v fond za zgradbo Prosvetnega doma. Veste gospodje! Mi smo ljudje dejanj, ne praznih besed! Za zgradbeni odbor: Pongrac Turnšek, tajnik in blagajnik.

Rečica ob Savinji. Pri podružnici sv. Katarine na Gorici ima cerkovnik pri vodnjaku Jablan, ki stoji zdaj v polnem cvetu. Poleg cvetja pa že skoro zrel sad. Ob Jernejevem gotovo redka prikazen.

Zgornja Ponikva pri Žalcu. Prijetna in ljuba domača slovesnost se je obhajala dne 17. avgusta v Vrhah pri Zgornji Ponikvi. Bila je blagoslovitev nove Gaberškove kapele, delo zaobljube, ki sta jo gospodar in gospodinja postavila skupaj s svojimi otroci. Zidanje kapele je poveril zidarski mojster Jordan zidarju Matevžu Bučarju, ki je svojo nalogo lepo rešil. Posebno pozornost vzbujajo slikarija, delo slikarskega mojstra Hermana Vašelnja. V primerni razdalji se ti zde slike, kakor da stoji živ svetnik pred teboj. Na dan blagoslovitve so se zbrali sosede, precejšnje število domačih in tujih faranov. V lepih besedah je podal vlč. g. svetnik in župnik Ivan Goršek statistiko vseh kapel in znamenj v fari. Nato je omenil splošen in zaseben pomen nove kapele in blagoslovil stavbo. Poseben pevski zbor je pod vodstvom bogoslovca Tineta Uranjeka zapel par pesmi in slovesnost je bila končana. No, po blagoslovitvi sta nas še gospodar in gospodinja iznenadila s tečno malico. Bili smo dobre volje v prijatni domačnosti. Spomnili smo se ob tem veselju še tudi naših črnih bratov in nabrali za krst enega izmed teh na ime Martin 100 dinarjev. — Ne smem zamočlati še drugega spomina ob tej priliki. Dne 17. julija je obhajala družina Gabrškova svoj srebrni jubilej. Gospodar in gospodinja sta obhajala tedaj spomin na njuno poroko pred 25 leti v krogu svojih otrok. Ob tej priliki pa smo se zopet spomnili njunega jubileja, jima lepo častitali in želeli prav iz srca zlati jubilej. Bog plačaj dobrotnikom in delavcem!

Sv. Ana pri Makolah. Izpolnila se nam je srčna želja po blagih dobrotnikih in zbirateljih, da smo dne 9. avgusta t. l. dobili od zvonolivarne Bühl iz Maribora dva nova, na splošno zadovoljnost lepo se glaseča zvona: 1. 627 kg, ima glas na as; 2. 134 kg, ima glas na f, k podružni cerkvi sv. Ane, kjer je bila še vzel iz svetovne vojne. Toliko večje je bilo sedaj veselje, ko smo kljub mokrotnemu vremenu ne lepo okrašenih vozeh pripeljali zvona iz kolodvora na določeno mesto. Naslednji dan v nedeljo sta bila zvona blagoslovljena od vlč. g. kanonika dr. Maks Vraberja iz Maribora ob asistenci domačih ter sosednih gg. duhovnikov ter ob obilni udeležbi ljudstva. Zvona sta z delom spretnih mojstrov bila že kmalu v zvoniku na določenem mestu, s prijatnim glasom hrepenenje utešila. Prisrčna hvala vsem, ki so pripomogli ter žrtvovali k temu slavlju!

Vojnik. Ker že povsod obhajajo razne obletnice v tej ali oni obliki, se je tudi naše gasilno društvo ojunalo in nabavilo krasno motorno brizgalno, katere blagoslovitev se izvrši s prav zanimivim sporedom v nedeljo dne 7. septembra (za slučaj slabega vremena na praznik dne 8. septembra) ob treh popoldne za svojo 50letnico.

Ponikva ob južni žel. Precej novic se je nabralo, odkar smo zadnjič poročali v »Slovenskem Gospodarju«. Zdrav kraj je Ponikva in bo še bolj, ko dobimo za vas vodovod, ki ga

nam bo preskrbela pred kratkim ustanovljena Vodovodna zadruga. Z združenimi močmi bo šlo, če po vodi splavalo ne bo. Poletna suša bo menda kriva, da se našega kraja v zadnjem času štorke rade izogiblajo. Komaj 23 otrok je do danes zagledalo luč sveta. V prejšnjih časih je bilo ob tem času že krog 40 novorojenih kričičev, kakor pravijo krstne bukve. Hej, babice, agitirajte nekoliko! — Po Dolgi in Sladki gori sta vihar in huda toča dne 13. in 15. avgusta skoro vse vinograde in druge nasade uničila. Treba bo prizadetim pomagati. — Dne 21. septembra nas nameravajo obiskati šmarška dekleta. Njih prireditve obeta biti lepa. Ponkovičani jih hočemo počastiti z obilnim obiskom na prireditvi. — Ravno tako namerava prirediti izlet k nam na Ponikvo prosvetno društvo »Skala« iz Ljubega Sv. Petra pri Mariboru. Kdaj, bomo povedali o pravem času. Poglavitno je, da se udeležimo njih prireditve pod župnijskim kozolcem. Ponkova čast zahteva to. — Naši vrli zidarji pod spretnim vodstvom gospoda Ciglerja prav pridno prenavljajo ponkove hrame. Sedaj so prenovili šolo na zunaj, da izgleda kakor palača. Čast jim! — Veleugledna zakonska Ošlak sta izročila gostilno »na račun« gospoj Pepci, vrli ženki našega neuglednega Petra. Buzdrone, kako se postavljata in prijazno sučeta okrog gostov! Od njiju biti postrežen je čast in dobrot. Torej, Bog ju živi in hitro na obisk k njima! — In še to: Že 40 let se ni zgodilo, da bi bili kar 4 mesece brez mrliča. Ta nenavadni odmor je prekinila stara Alojzija Pšeničnik iz Ostrožnega, ki smo jo pokopali dne 23. avgusta .N. v m. p.!

Kalobje. Romarski shod na Kalobju se bo letos obhajal dne 14. septembra ali na 14. pobinkoštno nedeljo. Marijini častilci se od bližu in daleč najlepše vabijo!

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. V nedeljo dne 7. t. m., priredimo mladinski tabor na Rodnah. Proslavili bomo koroški dan. Ob tej priliki bo tudi srečolov z mnogimi krasnimi dobitki. Na sporedu so: deklamacije, razni govori, petje in zgodovinske slike o ustoličenju koroških vojvod itd. Zelo fletno bo ta dan na Rodnah, zato pa prijatelji poštene zabave le pridite!

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. Dne 31. avgusta, zjutraj ob treh nas je težko iznenadil izbruh požara na gospodarskem poslopju na Zgornji Dobravci v Cerovcu, ki je last g. dr. Jovanoviča, odvetnika v Lendavi. Gospodarsko poslopje je zgorelo popolnoma z vso krmovoz in razno gospodarsko orodje. Rešili so le živino in svinje. Zahvaliti se moramo Bogu, da je bilo popolnoma mirno vreme, drugače bi še bil ogenj zanel druga sosedna poslopja in njegovo hišo, ki je s slamo krita in stoji v neposredni bližini. Gasilci so prihiteli z motorno brizgalnico iz Rogiške Slatine, ko je že bilo omenjeno poslopje uničeno. Rešili so še svinjak, ki se je držal gospodarskega poslopja.

Sv. Rupert nad Laškim. Naše tukajšnje prebivalstvo, ki prebiva v izključno bregovitih, raztrganih in »zlamanih« krajih, ki so značilni za laško-šmarško-kozjanski okraj, veliko več dela in trpi, kakor srečnejši prebivalci zmernih gričev ali ravnih poljan: vse je navkreber in težki koši romajo v teh krajih na hrbtih ubogih trpinov dan za dnevom v taki množini, kakor pač menda skoro nikjer po slovenski zemlji. Vendar pa naš človek brez godrnjanja pridno dela in voljno trpi, ker je po večini še zdrav in nepokvarjen na duši in na telesu: naš človek je namreč še globokoveren. Neizčrpne sile in bogastvo krščanske vere našega trpina osrečujejo, krepijo in dvigajo kvišku iz nižav težkega zemeljskega življenja in trpljenja. Zato pa ni samo ničvrednej, ampak naravnost hudodelnik tisti človek, ki opisano moč našega nepokvarjenega kmetskega ljudstva spodkopuje in uničuje. — V Sv. Petru je 27. avgusta umrla vrla gospodinja Frančiška Juvan; dolgo je trpela v svoji bolezn, a voljno prenašala svoje

težave. Sedaj pa je Bog obrisal vse solze iz njenih oči. Počivaj v miru, draga žena!

Sv. Rupert nad Laškim. Po dolgem odmoru, nad poldrugo leto, se sedaj zopet nadaljuje gradba ceste Sv. Jurij ob južni žel.—Sv. Jakob. Okrajni cestni odbor celjski je po svojem vrlem načelniku g. Mihelčiču storil odločne korake, da se nadaljuje prepotrebno delo nove ceste, ki naj veže Sv. Jurij z doslej najbolj pozabljenimi občinami laško-šmarškega bregovitega okraja. Na skupni seji interesiranih občin: obeh šentjurskih, kalobške in šentpeterske, dne 4. avgusta t. l. se je dosegel hvalevredni sporazum glede razdelitve stroškov, kolikor odpadejo na prizadete občine. Sklenilo se je tokrat tudi, da se cestna priponka Sečjaves—Sv. Rupert istočasno z glavno progo gradi. Zato pa zlasti Ruperčani težko pričakujemo dogodka, ko se bo začelo delo tudi na naši cesti! — Letos imamo večinoma ugodno jesen, vsi poljski pridelki lepo kažejo; le sadje je popolnoma odpovedalo, tako da niti najpotrebnejše sadne pijače za dom ne bomo imeli. Bo pa dobra vodica toliko več trpela! — V nedeljo dne 24. avgusta se je poročila vrla mladenka Nežka Recko iz Curnovca z mladeničem Rudolfom Rozmanom iz Kostrivnice-Kalobja. Marijina dekliška kongregacija, katere zvesta družbenica je bila nevesta, je novoporočencema lepo počestitala. Da bi srečno bilo!

Celje. V orglavsko šolo v Celju je sprejetih za šolsko leto 1930—31 24 učencev. Učenci naj prinesejo s seboj priporočilno pismo od župnijskega urada in spričevalo o dobro dokončani ljudski šoli. Razen glasbe še poučuje g. profesor Kramar računstvo in slovenščino, g. Mihelčič, župan celjske okolice, občinstvo tajništvo, in g. Kuntara, učitelj na Glasheni Matiči, klavir in perovodstvo. Pouk se začne dne 15. septembra v vili »Cecilija« na Bregu št. 15. — Ravnateljstvo.

Svetina pri Celju. Dne 9. avgusta so našli v Lipelnovi hosti pod Svetino truplo mrtvega Antona Bukošek iz Glažute, po domače Švilgeljnovega Tonača. Na potu proti domu si je pri božjastnem napadu prebil črepinjo in se obenem ležeč na ustih v prsti zadušil. Švigelj je bil v mladih letih dober rokodelce sodar in je lepo zaslужil. Alkohol pa mu je nakopal božjast in konečno nesrečno smrt. Pač res: veliko ljudi utone vsako leto v vodi, a še veliko več v pijači! — Na Marijin praznik dne 15. avgusta je zatisnila svoje oči k večnemu počitku vdova Eva Ojsteršek iz Konjic, stara 82 let; bila je dobra krščanska žena, pridna gospodinja in skrbna mati svojih otrok. Bog ji daj večni mir!

Dobova. Dne 25. avgusta je bila tukaj pokopana Katarina Bezjak, ki je bila 40 let v službi našega blagega župnika zlatomašnika. Dosegla je visoko starost 79 let. Bila je skromna, pa skrbna in zvesta gospodinja. Gospodom duhovnikom, ki so jo poznali, kakor tudi drugim znancem, se priporoča v pobožen spomin

Za pranje je kot nekdan še vedno najboljša terpentinsko milo »Gazela«.

K brivcu v vasi je prišel vsako soboto večer tudi berač Jürek, da ga je brivec za »bohlonej« bril. Ko je nekoč zopet sedel na brivskem stolu in »užival« to dobroto pod slabo britvijo, je začel sosedov pes neizrečeno tuliti. — Vsi, tudi Jürek, so hiteli gledat, kaj da je. In Jürek je potem skromno pripomnil: »Sem mislil, da ga tudi za »bohlonej« brijejo!«

Predrznost. Gospod: »Čemu prihajate? Kakšna predrznost! Ali niste videli na vratih nabito: Prepovedan vhod?« — Berač: »Videl sem, videl, zato pa sem jih prišel vprašat: Čemu je prepovedan?«

Jabolke za mošči

ponudite vagonse množine kakor tudi namizna jabolka

Štajerski sadjarski zadrugi
Maribor, Miklošičeva 2. Telefon 2581

1095

!!!

Vsem našim ženskam in moškim naznanjamo da je
pletarna M. VEZJAK, MARIBOR

Vetrinjska ulica 17 Vetrinjska ulica 17

kupila dosti sveže volne iz katere
vam sedaj plete lepe in močne

veste jopce plašče
sveeterje leibe brez rokavov
puloverje dokolenice ter
robce za ogrinili krasne obleke

Ker je letos volna cenejša zato bo tudi vso pleteno blago letos v pletarni Vezjak cenejše kakor lani. Naročite si tudi lahko po meri. Posebno znižane cene za šolarje in dijake.

Staroznana
delavnica

čevljev

IVAN KROIS

Maribor, Koroška c. 18

Lastnoročna in
najtežnja
izdelava po naj-
nižjih cenah!!!

1035

Po naročilu in
velika zaloga
vseh vrst
čevljev!
Se priporoča.

Mesto organista

in cerkovnika pri mestni
župnijski cerkvi v Slov. Bist-
rici je razpisano. Prošnje
se naj vlagajo na mestni
župnijski urad v Slov. Bist-
rici do 15. septembra.

Samo 42 Din

kg mešanega, či-
ščenega perja!

Samo 60 Din

kg skubljenega, či-
ščenega perja!

Samo 90 Din

kg sivega, čišče-
ga puha!

Razpošilja 1004/6

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi ilustrirani cenik z več tisoč
silkami, katerega dobite popoldne brezplačno!

Sodarskega pomočnika in vajenca sprejme ta-
koj Jos. Ramšak, sodar, Maribor, Meljska
cesta 10. 1093

Mošnih jabolk več vagonov prodaja: Franjo
Mlinarič, Zagreb, Savska cesta 113 B.

Posestva, kmetije od 3 do 150 oralov, deželske
gostilne, hiše z vrti, žage, mline, pekarije
prodaja: Posredovalnica, Maribor, Sodna uli-
ca 30. 1093

Posestva rodovitna za več kupcev išče: Posre-
dovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. 1094

Širite „Slov. Gospodaria“!

STANOVANJE in oskrbo dobi dijakinja začetnica. Topovšek,
Maribor, Nekrepova ulica 8. 1097

Nagrobni kamni so radi name-
stive kamnoseškega obrata v veliki iz-
biri na prodaj v Mariboru, Kersnikova ulica št. 7
(nedaleč kolodvora). Jako znižane cene. Posebno
opozarjam na moje piramide iz pristno črnega šved-
skega granita, kakor tudi nagrobne spomenike v
vseh modernih oblikah iz kararskega marmora itd.
Radi izpraznitve mojega skladišča prevzamem proti
najnižjim cenam vsa kamnoseška dela. J. F. Peyer
1070

Preklic. Podpisani Žel Alojz, posestnik, Pes-
niški dvor 12, obžalujem in preklicujem
moje neresnične trditve, ki sem jih iznesel
v gostilni Eisenhut v Jarenini o g. Kokol
Anton, posestniku na Pesniškem dvoru 13,
ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od
tožbe. — Pesniški dvor, dne 22. 8. 1930. —
Žel Alojz. 1086

Posteljne odeje, močno šivane, po najnižjih
cenah se dobijo pri A. Stuhec, izdelovanje
posteljnih odej, Maribor, Slovenska ul. 24.
Izdelava pernic, popravila starih odej. 1038

Posečajte »Mariborski dvor« Andrej Oset. Pre-
nočišča, gostilna, garaže, kopalnice, omnibus. 930

Sprejemem kolarskega vajenca s
hrano in stanovanjem. Ludvik
Kebler, kolar, Črešnjevci, Gor. Radgona. 1075

Konjski hlapec priden, se sprejme v
trgovini Josip Kreml,
Maribor, Meljska cesta 9. Na pismene ponudbe se
ne ozira! 1077

Prodajam majhen tovorn auto. Jožef Postrak,
Nadbišec 7, p. Sv. Lenart v Slov. gor.
1069

Mlinarskega vajenca išče valjni mlin Ivana
Rus, Grosuplje, Slovenija. 1058

Najcenejše uredzavanje šip, kakor prirezavanje
po meri, velika zaloga modernih okvirjev
pri Ivan Klančnik, steklarna, Maribor, Slo-
venska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno
banko). 634

Iščemo prodajalce po deleži, za posnemalni-
ke, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd.
(tudi za postranski zaslužek). »Tehna«
družba, Ljubljana, Mestni trg 25./I. 944

Kupim posestvo 8 do 10 oralov. Mika Žitnik,
Maribor, Vodnikov trg št. 3. 1089

Dva dijaka se sprejmeta na celo oskrbo. Ma-
ribor, Strosmajerjeva ulica 5, I. nadstropje,
Zidanšek. 1090

Po dolgem prigovarjanju je zdrav-
nik pripravil Janezka, da mu je poka-
zal jezik. »Tako je lepo«, ga je pohvalil
zdravnik. Ko je šel drugi dan zdravnik
mimo hišo Janezegovih staršev, je vi-
del tropo otrok, ki so mu kazali jezike.
»Kaj to pomeni?« se je razjezil zdrav-
nik. — Tedaj pa je rekel Janezek: »Ker
tako radi gledate jezike, pa vam jih
kažemo.«

Poostritev kazni. Dva Kranjca sta se
selila v Ameriko. Na morju je eden do-
njiju umrl in so ga kot je navada po-
topili. Ker ni bilo železa na ladiji, so
privezali na mrliča kose premoga za
obtežitev. Ko je drugi Kranjec to videl,
je otožno rekel: »Ubogi Tone! Da poj-
dež v pekel, sem vedel, ampak da boš
moral kar premog s sabo prinesiti —!«

„SPLIT“ A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT.

Salomit

ZA POKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
CEVI ZA
KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo „ALPEKO“ TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23.

Vajenca za čevljarsko obrt
oprejem. A. MULEJ,
modna čevljarna Jesenice 134 na Go-
renjskem. 1077

Ena dijakinja se sprejme
na stano-
vanje in hrano. Maribor, Tattenbachova
ulica 19, vrata 1. 1067

Majer in viničar se sprejme. Mo-
horko, trgovina, Počehova
št. 250, Maribor. 1073

Mlinarskega učenca prid-
nega in moč-
nega se sprejme takoj proti dobri me-
sečni plači in hrani pri Ivanu Bezjak,
Fram, postaja Rače-Fram. 1072

Pastir, priden, šole prost se sprej-
me pri Ivan Bezjak, Fram. 1074

USTANOVLJENA LETA 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—**Maribor**
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223**POLJEDELSKA IN GOZDARSKA
RAZSTAVA**

v okvirju

Wiener Herbstmesse

7. — 14. sept. 1930

Razstava rož, razstava avstrijskih pridelovalcev žitnih semenj, razstava ječmena, razstava mlekarstva, razstava poljedelskih preizkusnih zavodov, poljedelski stroji in orodje. Reja drobnjadi.

POSKUŠNJA VINA.

3. AVSTRIJSKI ŽIVINSKI SEJM

(od 10. do 12. septembra 1930)

Znatno znižanje vozniš cen na tu- in inozemskih železnicah, na Donavi in v zračnem prometu. Brez vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom prestop avstrijske meje prost. Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmske izkaznice (po 50 Din) se dobe pri **WIENER MESSE-A. G., WIEN VII.**

pri avstrijskih zastopnikih kakor tudi pri častnih zastopnikih Wiener Messe v vseh večjih krajih. 1087

Pliučal Pliučne bolezni zdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilstalt — Sečovo, železniška postaja Rogaška Slatina. 1033**Na prodaj** imam suh hrastov les za kompl. prešo. Nadalje mlin s pogonom na vitelj ali motor in dva para dobro ohranjene lahke konjske opreme: Henrik Sarnitz, posestnik pri Sv. Lenartu v Slovenskih gor. 979**Dijak** se sprejme na vso oskrbo po zelo ugodnem pogoju. Bibianko, Maribor, Trdinova ulica 16. 1091**Izjava.**

Podpisani Fran Mirnik iz Medloga pri Celju obžalujem kot neosnovane vse žalivke, ki sem jih izrekel o gdč. Kati Gračner in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Celje, dne 16. avgusta 1930. 1090

Mirnik Franc.

PRI**MACUNU ANTONU**
v Mariboru, Gosposka ul. 10najdete veliko izbiro novega vsakovrstnega zimskega moškega in ženskega blaga po solidnih cenah. **Prepričajte se!**

996

Pazite na vhod,
ki ima ob straneh ogledala!**Šolske torbice**

in nahrbtnike kakor tudi kovčki za potovanje v veliki izbiri in nizki ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta št. 18. 790

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri**Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru****Gosposka ulica**

I. Z. Z. R.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev. 1

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarno varnem zavodu ki obstoja že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

v Celju, Krekov trg (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja posveča posebno pažnjo.

Za hranil. vloge jamči poleg premoženja hranilnice

še mesto Celje

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posejila na zemljišča po najnižji obrestni meri. — Vse prošnje rešuje brezplačno. 4

TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA! Ustan. l. 1904.

KILNE PASE

trebušne obveze, proti višjemu trebuhu, potujočim ledvicam in znižanju želodca, gumtjeve nogavice in obveze na krčne žile.

Umetne noge in roke, korsete, bergle, podloge za ploske noge, suspensorije in vse aparate proti telesnim poškodbam izdeluje staroznana tvrdka po zelo nizkih cenah. 494

Franc Podgoršek naslednik FRANC BELA,
bandažist, MARIBOR, Slovenska ulica 7.

Pismena naročila se točno izvršujejo ter pošiljajo po povzetju.

Pohištno — Preproge

posteljina, vložki, modraci, zastori, postelne odeje, pohištvna tkani-
na itd. najboljše **Karlu Preis**
in najceneje pri

Brezplačni ceniki! MARIBOR, Gosposka ulica 20

Dobro in poceni blago

se kupi v Trpinovem-Tekstilnem-Bazarju
1043 v Mariboru, Ve rinjska ulica šte. 15

Prava pot ki vodi do ozdravljenja živcev!

Bolni, onemogli živci zagrene življenje, povzročajo mnogo trpljenja kot bodeče in trgajoče bolečine, omotico, bojazen, šumenje v ušesih, motenje prebave, nespanje, nedelavnost in druge neprijetne pojave.

Moja ravnokar izišla poučna razprava Vam pokaže pravo pot po kateri **se rešite vsch teh bolečin.**

V isti so popisani vzroki, postanek in zdravljenje živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah. — Te evangelije zdravja pošljem vsakemu

popolnoma brezplačno ako jih zahtevate od spodnjega naslova. — Tisoče zahvalnic potrjujejo edini obstoječi uspeh neumorno vestnega proizvodovalnega dela za dobrobit bolnega človeštva. Kdor pripada tej veliki četi živčno bolanih in kdo na teh mnogoštevilnih pojavih trpi naj si nabavi mojo knjigo tolažbe!

Prepričajte se sami da Vam ne obljubljam nič neistinitega, kajti v prihodnjih dneh pošljem vsakomur ki mi piše, **popolnoma brezplačno** in franko ono poučno razpravo. Zado-
stuje ena dopisnica na: 1079

ERNST PASTERNAK, BERLIN, S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 324.

Kdor v „Slov. Gospodarju“ oglašuje, uspeha se raduje!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Povsod
kjer vidite ta znak

dobite naše pravo terpentinsko milo „GAZELA“. Kdor ga poskusi le enkrat, bo ostal vedno njegov odjemalec.

1081

Stekleno blago in porcelanasto posodo, okvirje za slike, razne kipe i. t. d. kupite najboljše pri stari
Celjski steklarni
M. Rauch, Celje, Prešernova ulica št. 4.

Brušena in navadna ogledala po tovarniških cenah. Prevzema steklarska dela pri novih stavbah. 594

Zaloga:

Stekla
Porcelana
Svetiljk
Ogledal
Okvirjev
Slik
Kipov
Vsakovrstnih
šip i. t. d.

FR. STRUPI
CELJE

Prevzema vsa stavbna in druga steklarska dela. Najnižje cene in solidna postrežba. 23

Sprejme

se pridna in poštna kmečka dekla k živini, stara 20-30 let pri Ferd. Lešnik, umetni mlin, Fram pri Mariboru. Plača po dogovoru. Nastop takoj. 1074

LJUBLJANSKI VELESEJEM

31. avgusta do 15. septembra 1930

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA RAZSTAVA

Šumarstvo, lovstvo, lesna industrija in obrt. Stroji in orodje za obdelovanje lesa. Misijonska etnološka razstava. Pohištvo. — Higijenska razstava. Industrijski in obrtni izdelki i. t. d. i. t. d.

Ogromna razstava obsega 40 000 m² prostora. 8. septembra 1930 nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev. Na železnicah polovična voznina. Legitimacija Din 30.—. Dobe se pri bankah, biljetarnah tujskoprometnih ustanov, irgovskih in strokovnih organizacijah ter vseh večjih postajnih blagajnah Dravske banovine 1052

D^r. med. univ. Otmar A. Majerič

se je vrnil s študijskega potovanja iz inozemstva ter ordinira zopet
v Ormožu št. 62

995

TRGOVSKI DOM
V MARIBORU

Največja modna trgovina v Sloveniji, meri 98 1/2 mtr z 36 velikimi izložbami. Vellkanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. **V konfekciji plašči od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod.**

Modne knjige zastoj.

728

Modne knjige zastoj.

Manufakturna trgovina
Franc Urch / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo veliko zalogo raznega, vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira!

Najboljša postrežba!

Nizke cene!

975

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri
Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo
v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192